

Zuyd Hogeschool

Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving (DBKV) van Zuyd Hogeschool. De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van Zuyd Hogeschool is samengesteld. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO. Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2013 voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 4 en 5 juli 2013.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer prof. dr. F. H. Haanstra (voorzitter, domeindeskundige)

De heer P.H.A.M. Hagenars (domeindeskundige)

Mevrouw prof. dr. H. Maassen van den Brink (domeindeskundige)

Mevrouw E. Veldman Gerssen (studentlid)

Mevrouw drs. I.G.A. Smid, senior auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2013*.

Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 1 oktober 2013

Panelvoorzitter

De heer prof. dr. F. H. Haanstra

Panelsecretaris

Mevrouw drs. I.G.A. Smid

Samenvatting

Het visitatiepanel concludeert op basis van de visitatie dat de hbo-bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving van Zuyd Hogeschool van voldoende kwaliteit is. Het panel beoordeelt de opleiding als **voldoende**.

Beoogde eindkwalificaties

De vierjarige bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving (DBKV) wordt aangeboden als voltijdopleiding en wordt verzorgd in Maastricht. De opleiding leidt studenten op voor docent beeldende kunst en vormgeving en geeft volledige onderwijsbevoegdheid in de vakken: Beeldende Kunst en Vormgeving, Culturele en Kunstzinnige Vorming, Kunst en Kunst Algemeen. Afgestudeerden ontvangen de graad Bachelor of Fine Art and Education en zijn bevoegd om les te geven in alle sectoren van het regulier onderwijs (binnenschools), dan wel het geven van lessen, cursussen of het opzetten en begeleiden van projecten in de (buitenschoolse) kunsteducatie of de amateurkunst.

De opleiding hanteert als eindkwalificaties tien competentiegebieden. Deze zijn afgeleid van de landelijk ontwikkelde en door het werkveld gevalideerde competenties. Het panel is van mening dat deze passend en inhoudelijk relevant voor het domein zijn.

Aandachtpunten zijn de externe en de interne profilering en positionering van de opleiding. Het panel is van oordeel dat de opleiding voor haar profiel keuzes moet maken en vervolgens gericht op deze keuzes moet inzetten. Ook moet de opleiding zich binnen de academie of de toekomstige faculteit AFM meer en beter op de kaart zetten, te beginnen in het algemene propedeusejaar. Het panel ziet het als een kans voor de opleiding om zich vanuit een (kunst)educatieve faculteit steviger en zelfbewuster als docentopleiding te profileren en te positioneren.

Het panel beoordeelt standaard 1, beoogde eindkwalificaties met een **voldoende**.

Programma

De opleiding wordt aangeboden in voltijd en omvat vier studiejaar. De opleiding bestaat uit een propedeuse van 60 EC, een tweejarige hoofdfase van 120 EC en een eenjarige afstudeerfase van 60 EC. Naast de voltijdopleiding biedt de opleiding twee verkorte leerroutes van een jaar: de KOP-studie en de upgrade DBKV.

In de opleiding bestaat een juiste balans tussen de ontwikkeling van de student als docent en voor de ontwikkeling van kunstvak-kennis, inzichten en vaardigheden.

Aandachtpunten voor de opleiding zijn achtereenvolgens de invulling van de onderzoekscomponent in de opleiding, het benutten van de expertise van een lectoraat, de actualiteit van de gebruikte literatuur, het gebruik van theoretische concepten voor onderwijs in beeldende kunst en vormgeving en de vorm en inhoud van de drie afstudeerprofielen. Het panel bepleit onder meer een realistische en functionele plaats van onderzoek in de opleiding en actualisering van internationale literatuur op het gebied van beeldende vorming, didactiek en pedagogiek.

Het panel beoordeelt standaard 2, oriëntatie van het programma met een **voldoende**.

De tien competentiegebieden staan centraal in het programma van de opleiding. Het panel ziet in het programma een goede en logische verbinding tussen de competentiegebieden, de leerdoelen en de niveaus. Bij de drie afstudeerprofielen plaatst het panel enkele kanttekeningen. De drie afstudeerprofielen zijn gerelateerd aan de expertisegebieden praktisch beeldend, kunst- en cultuurtheorie en didactiek en onderwijskunde. Het panel vraagt zich af of dit gezien de toekomstige arbeidsmarkt van de studenten wel de meest aangewezen keuze is. De nadruk in de omschrijving van twee profielen op onderzoek is, gezien de beperkte tijd voor het aanbrengen van onderzoeksvaardigheden, niet realistisch. De naamgeving van de profielen 'Kunst- en Cultuureducatie' en 'Kunstpedagogiek en -didactiek' is weinig onderscheidend.

Het panel beoordeelt standaard 3, inhoud van het programma met een **voldoende**.

Het didactisch concept van de opleiding is een combinatie van, enerzijds, een learning community en, anderzijds, van competentiegericht onderwijs in een beroepsgerichte omgeving. Het panel is van mening dat dit concept in voldoende mate aansluit bij de inhoud en opbouw van het onderwijsprogramma. De keuze van de werkvormen is gevarieerd en gekoppeld aan de inhoud van het onderwijs.

Het panel beoordeelt standaard 4, vormgeving van het programma met een **voldoende**.

De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen, aangevuld met een toelatingsonderzoek. Het toelatingsonderzoek is zorgvuldig opgezet en wordt ook zo uitgevoerd. Wanneer een student niet voldoet aan de toelatingseisen en ouder is dan 21 jaar, dan kan hij een colloquium doctum afleggen. De opleiding zorgt ervoor dat studenten goed geïnformeerd aan de opleiding beginnen. De opleiding hanteert een zorgvuldige procedure voor het toekennen van vrijstellingen. Het panel deelt de zorg van de opleiding ten aanzien van de dalende instroom. Het vindt de aangekondigde verandering in de propedeuse (nog slechts voor 50 procent participeren in de algemene propedeuse ABKM) en de vorming van een kunsteducatieve faculteit eerste aanzetten tot een duidelijker profilering en meer wervingskracht.

Het panel beoordeelt standaard 5, instroom met een **goed**.

Het panel constateert dat de opleiding voldoende oog heeft voor het adequaat bewaken van de studeerbaarheid van het onderwijsprogramma. Studenten vinden dat de opleiding te doen is, mits lessen worden gevolgd en lesstof wordt bijgehouden. KOP-studie-studenten ervaren de studielast als hoog.

Het panel beoordeelt standaard 6, studeerbaarheid met een **goed**.

De opleiding voldoet zichtbaar aan de wettelijke eisen voor omvang en duur van het voltijd programma, namelijk 240 EC verdeeld over vier studiejaren van elk 60 EC.

Het panel beoordeelt standaard 7, duur met een **voldaan**.

Personeel

Het personeelsbeleid van de opleiding biedt voldoende kaders voor adequate verzorging van het onderwijs. In het aanstellingsbeleid ziet het panel een focus op het aannemen van jonger personeel en meer vrouwen. Het panel is daarover positief, omdat de samenstelling van het huidige docententeam met een relatief hoge gemiddelde leeftijd van 51,1 jaar, de opleiding kwetsbaar maakt in de toekomst. Positief is het panel over de financiële ruimte die het management docenten biedt voor hun deskundigheidsbevordering. Wel vindt het panel dat de opleiding er meer op zou mogen sturen dat hiervan ook gebruik wordt gemaakt. Het panel beoordeelt standaard 8, personeelsbeleid met een **voldoende**.

De kennis en ervaring van het docententeam is over het algemeen voldoende toereikend om studenten goed onderwijs te bieden. Docenten hebben verschillende achtergronden, zowel qua opleiding als praktijkervaring, wat er voor zorgt dat het onderwijs wordt gevoed vanuit verschillende invalshoeken. Het panel vraagt aandacht voor de (verdere) ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden bij docenten en raadt de opleiding aan in dit kader gebruik te maken van de expertise van het aan de academie verbonden lectoraat of aansluiting zoeken bij andere lectoraten van de hogeschool.

Het panel beoordeelt standaard 9, kwaliteit van het personeel met een **voldoende**.

De opleiding zet voldoende personeel in om het onderwijs te verzorgen. De docent/studentratio is positief. De bereikbaarheid van de docenten wordt door studenten positief gewaardeerd. Wel vindt het panel dat de kleine omvang van het docententeam de opleiding kwetsbaar maakt in de toekomst.

Het panel beoordeelt standaard 10, kwantiteit van het personeel met een **voldoende**.

Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma. Aandachtspunt voor de opleiding en de academie is de uitrusting van de academiebibliotheek, deze is weinig uitgebreid en actueel. Het panel is daarnaast van oordeel dat de identiteit en zichtbaarheid van de opleiding in het gebouw meer tot zijn recht moet komen. De opleiding is weinig zichtbaar in het gebouw en door haar fysieke locatie zowel geografisch als inhoudelijk minder geïntegreerd dan wenselijk in het geheel van de Academie.

Het panel beoordeelt standaard 11, materiële voorzieningen met een **voldoende**.

De studiebegeleiding en de informatievoorziening waarin de opleiding voorziet is voldoende toereikend ingericht om de studievoortgang te bevorderen.

Het panel beoordeelt standaard 12, studiebegeleiding met een **voldoende**.

Kwaliteitszorg

De opleiding beschikt over een systematisch opgezet systeem van kwaliteitszorg, waarin alle relevante instrumenten en gremia een plek hebben. Het systeem voorziet zowel in schriftelijke evaluaties als in evaluaties via overlegstructuren. Passend bij de kleinschaligheid van de opleiding is overleg, naast instrumenten als interne audits en enquêtes, voor de opleiding het voornaamste evaluatie-instrument.

Het panel beoordeelt standaard 13, evaluatieresultaten met een **voldoende**.

Het panel constateert op basis van bestudeerde documenten en gesprekken met betrokkenen dat de opleiding voorkomende problemen oppakt en zo nodig oplost. Op grond hiervan vindt regelmatig bijstelling plaats van het onderwijs. Het panel is van oordeel dat de opleiding hierin doet wat van een opleiding verwacht mag worden.

Het panel beoordeelt standaard 14, verbetermaatregelen met een **voldoende**.

Het panel stelt vast dat de opleiding de verschillende belanghebbenden adequaat bij de kwaliteitszorg van het onderwijs betrekken. De meningen van belanghouders tellen mee in het vaststellen en uitvoeren van verbetermaatregelen. Wel raadt het panel de opleiding aan de contacten met het lectoraat te benutten als het gaat om de kwaliteit van het onderwijs. Het panel beoordeelt standaard 15, betrokkenheid bij kwaliteitszorg met een **voldoende**.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het systeem van toetsing is van voldoende kwaliteit. De opleiding gebruikt verschillende toetsvormen die passend zijn bij het onderwijs. De kwaliteit van de toetsen is op een enkele uitzondering na voldoende. Het panel is positief over de academiebrede examencommissie en de toetscommissie. De examencommissie functioneert nog relatief kort volgens de wettelijke taken die aan deze commissie zijn toebedeeld. Het panel constateert dat de commissie voortvarend haar taken ter hand neemt en bezig is om haar positie en taakinvulling op niveau te brengen. Het panel heeft daar vertrouwen in.

Het panel stelt vast dat de studenten de beoogde eindkwalificaties behalen. Bij de bestudering van de scripties en praktijkonderzoeken heeft het panel een aantal opmerkingen gemaakt over de methodische aanpak, de Nederlandse taal, het bronnengebruik en de verantwoording daarvan. Daarnaast kan de opleiding meer aandacht besteden aan de toelichting op het beoordelingsformulier en een uniforme aanpak bij het toekennen van oordelen.

Het panel beoordeelt standaard 16, toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties met een **voldoende**.

Op grond van de beoordelingen van de zestien standaarden en de beslisregels van de NVAO beoordeelt het panel de opleiding als **voldoende**.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	11
2	Beoordeling	13
	Beoogde eindkwalificaties	15
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	15
	Programma	18
	Standaard 2 Oriëntatie van het programma	18
	Standaard 3 Inhoud van het programma	21
	Standaard 4 Vormgeving van het programma	23
	Standaard 5 Instroom	24
	Standaard 6 Studeerbaarheid	26
	Standaard 7 Duur	27
	Personeel	27
	Standaard 8 Personeelsbeleid	27
	Standaard 9 Kwaliteit van het personeel	29
	Standaard 10 Kwantiteit van het personeel	30
	Voorzieningen	31
	Standaard 11 Materiële voorzieningen	31
	Standaard 12 Studiebegeleiding	32
	Kwaliteitszorg	34
	Standaard 13 Evaluatie resultaten	34
	Standaard 14 Verbetermaatregelen	36
	Standaard 15 Betrokkenheid bij kwaliteitszorg	37
	Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	38
	Standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	38
3	Eindoordeel over de opleiding	43
4	Aanbevelingen	45
5	Bijlagen	47
	Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding	49
	Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma	55
	Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	59
	Bijlage 4: Bezoekprogramma	67
	Bijlage 5: Bestudeerde documenten	71
	Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	75
	Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid	77

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
2. Registratienummer opleiding in CROHO	39100
3. Oriëntatie en niveau	Hbo-bachelor
4. Aantal studiepunten	240 EC
5. Afstudeerrichting(en)	Drie profielen: - Beeldende Praktijk (BEE) - Kunstpedagogiek- en didactiek (KPD) - Kunst- en Cultuureducatie (KCE)
6. Variant	Voltijd
7. Locatie	Maastricht
8. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: 21 en 22 juni 2007 Besluit NVAO: 1 september 2008
9. Code of conduct	Ja

Administratieve gegevens van de instelling

10. Naam instelling	Zuyd Hogeschool
11. Status instelling	Bekostigd
12. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	N.v.t.

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

1. Uitval uit het eerste jaar

Cohort		2007	2008	2009	2010	2011
Uitval	Voltijd	21,2%	18,8%	13,0%	36,7%	48,2%

2. Uitval uit de bachelor

Cohort		2007	2008	2009	2010	2011
Uitval	Voltijd	36,4%	25,0%	21,7%	53,3%	51,9%

3. Rendement

Cohort		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Rendement	Voltijd	100%	87,9%	82,4%	76,2%	75,0%	75,0%

4. Docentkwaliteit

Graad	Ba	MA	PhD
Percentage	67%	27%	1%

5. Gerealiseerde docent-studentratio

	Voltijd
Ratio	1:10

6. Contacturen per fase van de opleiding

Contacturen				
Jaar	1	2	3	4
Contacturen	28	18	18	10

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

De bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving (DBKV) is een voltijdopleiding en wordt aangeboden door Zuyd Hogeschool in Maastricht. Naast de voltijdopleiding, biedt de opleiding twee verkorte leerroutes: de KOP-studie en de Upgrade DBKV. De opleiding maakt, op het moment van visitatie, samen met de bacheloropleidingen Vormgeving (VORM), Autonome Beeldende Kunst (AUT) en Communication and Multi Media Design (CMD) en de drie masteropleidingen Architectuur, Interior Architecture en Science Illustration deel uit van de Academie Beeldende Kunsten Maastricht (ABKM). Binnen de academie wordt samengewerkt op het gebied van onderwijskundige kaders, personeel, organisatie en kwaliteitszorg.

Per 1 september 2013 gaat de ABKM op in de nieuwe Arts Faculty Maastricht (AFM). Binnen deze faculteit brengt Zuyd Hogeschool al haar kunstonderwijs, kunstonderzoek (lectoraat) en contractonderwijs in een organisatorisch verband samen. De plaats en positie van de opleiding DBKV in de AFM is nog onderwerp van gesprek. De oorspronkelijke gedachte was dat de opleiding in de AFM, samen met de opleidingen Autonome Beeldende Kunst en de afdeling productontwerp van de opleiding Vormgeving, deel uit zou maken van de nieuwe Academy of Fine Arts, Design and Education. Thans worden de mogelijkheden verkend om voor de kunsteducatieve opleidingen van Zuyd Hogeschool (Docent Muziek, Docent Theater en Docent BKV) een aparte academie in te richten. De opleiding DBKV geeft de voorkeur aan positionering onder een dergelijke op kunsteducatie georiënteerde academie, gezien de bestaande samenwerkingsverbanden en synergetische mogelijkheden die dit biedt. De besluitvorming hierover zal in de loop van het studiejaar 2013-2014 plaatsvinden, tot die tijd blijft de opleiding gepositioneerd binnen de AFM. Het panel heeft de opleiding in haar huidige structuur beoordeeld.

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Beroeps- en opleidingsprofiel

De opleiding DBKV leidt studenten op voor docent beeldende kunst en vormgeving en geeft volledige onderwijsbevoegdheid in de vakken: Beeldende Kunst en Vormgeving, Culturele en Kunstzinnige Vorming, Kunst en Kunst Algemeen. De opleiding is een ongedeelde en ongegradeerde docentenopleiding. Ongedeeld wil zeggen dat geen verschil wordt gemaakt tussen de traditionele beeldende kunstdisciplines tekenen, handvaardigheid en textiele werkvormen, maar dat voor alle gebieden wordt opgeleid. Ongegradeerd wil zeggen dat de opleiding niet verdeeld is in een bachelor en master, en dat, afgestudeerden daarom volledig lesbevoegd zijn voor alle vormen van regulier onderwijs.

Afgestudeerden ontvangen de graad Bachelor of Fine Art and Education en zijn bevoegd om les te geven in alle sectoren van het regulier onderwijs (binnenschools), dan wel het geven van lessen, cursussen of het opzetten en begeleiden van projecten in de (buitenschoolse) kunsteducatie of de amateurkunst. Ter illustratie, de docent BKV kan in het binnenschools gebied werkzaam zijn als vakleerkracht BKV in de sectoren primair onderwijs, speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs, voorbereidend hoger onderwijs, beroepsonderwijs en volwasseneneducatie en het hoger beroepsonderwijs. In het buitenschoolse gebied kan hij werkzaam zijn in allerlei functies in musea en centra voor de kunsten (*Onderwijsbeleidsdocument opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving 2012-2013*).

Het profiel van de opleiding wordt beschreven in de *Kritische reflectie (2013)*. De opleiding leidt docenten op, aldus de *Kritische reflectie (2013)*, met een gedegen kennis van de beeldende kunst en vormgeving, een goed ontwikkeld creërend vermogen op dit gebied en met goed ontwikkelde didactische, pedagogische en organiserende vermogens. Op basis van deze pijlers biedt de opleiding haar studenten drie profielen waar zij, vanaf het derde studiejaar, het accent op kunnen leggen: Beeldende Praktijk (BEE), Kunstpedagogiek en -didactiek (KPD) en Kunst- en Cultuureducatie (KCE).

Eindkwalificaties

De opleiding DBKV hanteert als eindkwalificaties tien competentiegebieden. Acht van deze competentiegebieden zijn rechtstreeks afgeleid van het landelijk vastgestelde en gevalideerde *Opleidingsprofiel Docent Beeldende Kunst en Vormgeving (2004)*.

De acht competentiegebieden zijn op landelijk niveau gerelateerd aan verschillende landelijke kaders, zoals:

- De bekwaamheidseisen voor onderwijspersoneel opgesteld door de Stichting Beroepskwaliteit Leraren en ander Onderwijspersoneel (SBL, 2005);
- De Algemene startkwalificaties Docenten (Wet BiO);
- De tien generieke hbo-kwalificaties;
- De Dublin descriptoren.

De opleiding heeft, om uitdrukking te geven aan actuele ontwikkelingen, eigen accenten gelegd door aan de acht competentiegebieden twee specifieke competenties toe te voegen, namelijk Perceptie en Expressie en Onderzoekend vermogen. Ook bij de andere competentiegebieden zijn door de opleiding toevoegingen gedaan. Deze toevoegingen lopen vooruit op het nieuwe landelijke opleidingsprofiel DBKV (2012), dat de opleiding met ingang van het studiejaar 2013-2014 zal implementeren. De opleiding maakt in de *Competentiegids DBKV 2012-2013* op heldere wijze inzichtelijk hoe de verschillende kaders aansluiten op het onderwijs van de opleiding. In bijlage 1 van dit rapport is een overzicht opgenomen van de competentiegebieden van de opleiding.

De opleiding heeft de competentiegebieden geoperationaliseerd in deelcompetenties. Deze competenties kunnen door studenten op vier niveaus worden ontwikkeld:

- Niveau 1: propedeuse (jaar 1, semester 1);
- Niveau 2: propedeuse (jaar 1, semester 2);
- Niveau 3: hoofdfase (jaar 2 en 3);
- Niveau 4: afstudeerfase (jaar 4).

De opleiding geeft in de *Kritische reflectie (2013)* een toelichting op de aard en inhoud van deze niveaus en heeft in het document *Curriculummatrices Propedeuse en Hoofdfase (2013)* op inzichtelijke wijze aangegeven bij welke vakken aan welke competentiegebieden op welke niveaus wordt gewerkt.

In een matrix heeft de opleiding de samenhang zichtbaar gemaakt tussen de opleidingscompetenties en de Dublin descriptoren. Uit het overzicht blijkt dat de competenties de descriptoren weerspiegelen en wordt inzichtelijk bij welk competentiegebied bijvoorbeeld de indicatoren oordeelsvorming en communicatie aan de orde komen.

Op basis van de notulen van de werkveldcommissie stelt het panel vast dat de eindkwalificaties van de opleiding en het nieuwe landelijke opleidingsprofiel DBKV onderwerp van gesprek zijn met de werkveldcommissie van de opleiding. Deze commissie, die bestaat uit vijf leden, adviseert de opleiding over ontwikkelingen in het beroep en het werkveld en over het geboden onderwijs van de opleiding. Uit de verslagen van de werkveldcommissie maakt het panel op dat de commissie in het studiejaar 2012-2013 tweemaal bijeen is geweest. Naast deze bijeenkomsten zijn individuele leden van de commissie, sinds 2011, inhoudelijk betrokken bij de scripties en de eindpresentaties van de examenkandidaten van de opleiding. Bij de scripties geeft zij een schriftelijk advies en bij de eindprestaties geeft zij mondeling commentaar.

Internationalisering

De ABKM bouwt, vanuit haar geografische situering, aan haar internationale betrekkingen waarbij uitwisseling van studenten, docenten en internationale stages een bijdrage leveren aan de bevordering en ontwikkeling van internationale oriëntatie en contacten. Voor de opleiding DBKV houdt internationalisering in dat er stages zijn in België, Duitsland, New York en Afrika, projecten in de Euregio, studiereizen naar Istanbul, Parijs en Italië en onderzoeksmogelijkheden op het gebied van internationalisering. Het is het panel opgevallen dat de opleiding behalve traditionele uitwisseling via contacten en studiereizen, nog te weinig aandacht heeft besteed aan een visie op internationalisering.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de competentiegebieden die de opleiding gebruikt om het beroepsprofiel te realiseren, afgeleid zijn van de landelijk ontwikkelde en door het werkveld gevalideerde competenties. Het panel is van mening dat deze passend en inhoudelijk relevant voor het domein zijn. De tien competentiegebieden zijn door de opleiding helder uitgewerkt in competenties en gekoppeld aan (ontwikkelings)niveaus. Door de competentiegebieden te koppelen aan de niveaus en de Dublin descriptoren toont de opleiding aan studenten op te leiden voor het hbo-bachelorniveau.

Het panel is van oordeel dat zowel de externe als de interne profilering en positionering van de opleiding een punt van aandacht is. Het stelt vast dat de opleiding DBKV weinig onderscheidend is ten opzichte van andere opleidingen DBKV in Nederland. De opleiding probeert, net als andere opleidingen, op alle vragen en ontwikkelingen te reageren en geeft deze een (noodzakelijke beperkte) plaats in de opleiding. Een uitgesproken eigen visie heeft het panel niet op papier aangetroffen en veel is nog impliciet en in ontwikkeling. Het panel is van oordeel dat de opleiding ten aanzien van haar profiel duidelijke en beperkende keuzes moet maken en vervolgens gericht op deze keuzes moet inzetten. Een onderscheidende, eigentijdse en heldere externe profilering zal naar de mening van het panel aantrekkingskracht uitoefenen op potentiële studenten. Bovendien voldoet de opleiding dan meer aan de eisen die door het ministerie van OCW worden gesteld in het kader van de toekomstvisie 'bestendig hoger onderwijs stelsel' waarin differentiatie tussen opleidingen expliciet wordt benoemd.

Ook vindt het panel dat de opleiding zich in de academie of de toekomstige faculteit AFM meer en beter op de kaart moet zetten, om te beginnen in de algemene propedeuse. In de propedeuse moet de oriëntatie op het docentschap al vanaf het eerste semester aan de orde zijn. De opleiding is nu vooral reactief en te weinig zichtbaar. Het panel ziet het als een kans voor de opleiding om zich vanuit een (kunst)educatieve faculteit steviger en zelfbewuster te profileren en te positioneren. Binnen een educatieve faculteit dient de opleiding wel verbonden te blijven aan de beeldende kunsten. Het management van opleiding en academie laat in gesprekken hierover met het panel zien dit beeld te herkennen: de profilering en zichtbaarheid van de opleiding is een probleem. Het management verwacht dat wanneer de opleiding onderdeel wordt van een kunsteducatie georiënteerde academie zij een steviger eigen plek zal kunnen innemen en meer herkenbaar zal zijn.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Programma

Standaard 2 Oriëntatie van het programma

De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Bevindingen

In de inhoudelijke opbouw van de opleiding zijn twee pijlers zichtbaar:

- Theorieonderwijs;
- Beroepspraktijk/beroepsvaardigheden inclusief beeldende kunst- en vormgevingsopdrachten.

Theorieonderwijs

De ABKM constateert in het document *Academiebreed Onderwijsbeleid 2012-2013* aan dat theorievorming een bijdrage levert aan het ontwikkelen van de kunstenaarspersoonlijkheid en de verkenning van de rijke kunsttraditie. Theorieonderwijs is een belangrijk onderdeel van de opleiding DBKV. Het onderwijs sluit zoveel mogelijk aan bij de beroepspraktijk. In de propedeuse van de opleiding is het theorieonderwijs gericht op cultuur, beeld- en mediacultuur en kunstgeschiedenis. In periode 3 en 4 van propedeuse wordt het vak *Theorielab* aangeboden. Hier moeten studenten, op basis van theorieteksten, komen tot onderzoek. Vanaf het tweede jaar van de opleiding worden per blok theorielessen gegeven over onder meer Vakdidactiek, Onderwijskunde, Kunst en Cultuureducatie, Kunstgeschiedenis en Kunstpedagogiek en Didactiek. In het vierde en laatste jaar van de opleiding is het theorieonderwijs gerelateerd aan het afstuderen. De opleiding werkt op basis van het nieuwe landelijke opleidingsprofiel *Kennisbasis DBKV (2012)* aan de implementatie van een uitgebreide kennisbasis. De opleiding heeft hiertoe al aanpassingen in het programma gedaan, maar zal in het studiejaar 2013-2014 grote stappen zetten, zo geeft zij aan in de *Kritische reflectie (2013)*. Het panel acht een integrale implementatie op korte termijn van de Kennisbasis DBKV van groot belang.

Het panel heeft de literatuurlijst van de opleiding bestudeerd en tijdens de bezoeken het studiemateriaal van de opleiding ingezien. Het panel stelt vast dat de opleiding gebruik maakt van standaardwerken en dat deze relevant en over het algemeen van voldoende diepgang en niveau zijn. Wel mist het panel belangrijke Angelsaksische literatuur op het gebied van art education. Het panel heeft tijdens de bestudering van het materiaal ook gekeken naar de actualiteit van de aangereikte kennis. Een deel van het studiemateriaal is enigszins gedateerd, onder andere doordat oudere drukken worden gebruikt en mist daardoor de actualiteit.

Beroepspraktijk en beroepsvaardigheden

Naast theorieonderwijs is in de opleiding ook aandacht voor de beroepspraktijk en de ontwikkeling van beroepsvaardigheden door studenten. De opleiding brengt studenten al vanaf de propedeuse in aanraking met de realiteit van de beroepspraktijk van de kunstvakken door praktijkopdrachten, stages en projecten. Binnen deze context wordt door studenten gewerkt aan de ontwikkeling van beroepsvaardigheden. Zo hebben studenten in het kader van de minor Kunsteducatie (derde studiejaar) een kunstproject georganiseerd en uitgevoerd met de bewoners van een zorginstelling en hebben kopstudiestudenten in het kader van vakdidactiek teken- en vormgevingsworkshops verzorgd voor vmbo-leerlingen.

Stages nemen in de hele opleiding een prominente plek in. In de propedeuse is er een verkennende en oriënterende stage en vanaf jaar 2 lopen studenten één tot drie (kleinere) stages per studiejaar. Tijdens deze stages doet de student beroepservaring op in het binnenschools terrein (twee keer een onderwijsstage) en in het buitenschoolsterrein.

Een andere manier waarop studenten zich voorbereiden op het beroep en technische beroepsvaardigheden opdoen, is door het uitvoeren van beeldende kunst- en vormgevingsopdrachten in werkplaatsen. Hier leren studenten verschillende technieken beheersen, zoals hout- en metaalbewerking, keramiek, grafische vormgeving en fotografie. Het panel is van oordeel dat dit aspect van het beroep binnen de opleiding voldoende aandacht krijgt.

Als specifieke voorbereiding op de beroepspraktijk besteedt de opleiding in haar programma aandacht aan cultureel ondernemerschap en heeft zij competenties met betrekking tot ondernemerschap toegevoegd aan haar eigen competentie-set (competentiegebieden Operationaliserend vermogen en Omgevingsgerichtheid). De opleiding wil hiermee studenten voorbereiden op het ondernemerschap en/of het combineren van het docentschap met een zelfstandige onderneming. Ondernemerschap en ondernemersvaardigheden komen in de opleiding aan bod in het vak Cultureel Ondernemen 1, 2 en 3 en in verschillende minoren. Het panel heeft waardering voor de aandacht voor ondernemerschap in de opleiding en voor het feit dat de opleiding dit aspect heeft toegevoegd aan haar set van competenties. Hiermee loopt de opleiding vooruit op de nieuwe ontwikkelingen die door het ministerie van OCW worden geëntameerd, namelijk dat binnen alle hbo-instellingen aandacht zou moeten worden besteed aan ondernemersvaardigheden.

Onderzoeksvaardigheden

De opleiding verwacht van afgestudeerden dat zij in staat zijn praktijkgericht onderzoek te verrichten ten behoeve van de adequate uitvoering van hun onderwijspraktijk (*Kritische reflectie*, 2013). Het panel ziet dat de opleiding in het programma aandacht besteedt aan de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden. Dit gebeurt expliciet in het vak *Onderzoeksvaardigheden* (blok 12, derde studiejaar, slechts 1 EC) en daarnaast als onderdeel van diverse vakken. Concreet houdt dit in dat de student gedurende de opleiding op bescheiden schaal 'oefent' met het doen van onderzoek, de beschrijving van het probleemgebied, de formulering van het onderzoeksdoel en de onderzoeksvraag en het formuleren van deelvragen.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat in de opleiding voldoende aandacht is voor de ontwikkeling van de student als docent. De integraal in te voeren kennisbasis en de sterke beroepsgerichte aanpak met stages, straks in alle jaren van de opleiding, praktijkopdrachten en projecten leveren hieraan een belangrijke bijdrage. Ook is binnen de opleiding voldoende aandacht voor de ontwikkeling van kunstvak-vaardigheden en technieken en voor de ontwikkeling van de student als kunstenaar. Het panel vindt deze onderdelen in balans.

Het panel heeft geconstateerd dat aan de ABKM een lectoraat *Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten* is verbonden en dat één docent van de opleiding hierin participeert. Het panel stelt op basis van gesprekken met het management en docenten vast dat het onderwijs van de opleiding DBKV vooralsnog niet gevoed wordt vanuit dit lectoraat of andere lectoraten van Zuyd Hogeschool. Het panel is van oordeel dat dit een gemiste kans is en is van mening dat samenwerking met een lectoraat, bijvoorbeeld op het gebied van theorievorming en onderzoek en/of in de begeleiding bij afstudeeronderzoek, van toegevoegde waarde kan zijn voor de opleiding en voor de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden van docenten en studenten.

In de docentenopleiding kan het onderwijs in onderzoeksvaardigheden slechts beperkt van omvang zijn. Uit de vele mogelijke vaardigheden op het gebied van theoretisch en empirisch onderzoek moet daarom een realistische en voor de latere beroepspraktijk van de studenten, functionele keuze worden gemaakt. Dat vraagt in de afstudeerfase om een theoretische scriptie en een praktijk- /onderzoeks-scriptie. Beide moeten (literatuur)onderzoekstechnisch aan de maat zijn. Dat betekent dat de studenten kennis moeten hebben van praktijkonderzoek en literatuuronderzoek (theorie), in alle fases, dus onderzoeksvraag, literatuur, empirisch deel, verwerking data, conclusie en discussie en vermelding van bronnen op de juiste wijze. Op die punten viel bij de meeste scripties nog veel te verbeteren. Het gaat bij onderzoeksvaardigheden om voldoende kennis van onderzoeksmethodologie om literatuuronderzoek en kleinschalig praktijkonderzoek uit te kunnen voeren.

Een aandachtspunt voor de opleiding is de actualiteit van de gebruikte literatuur en theorie. Wanneer de opleiding aan studenten hedendaags en actueel (state of art) onderwijs wil bieden, dan mag Angelsaksische literatuur niet ontbreken. Het panel heeft de opleiding hiervoor een aantal handreikingen gedaan.

Het panel mist een mogelijke verbinding met de master Kunsteducatie en de verdere ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van onderzoek en de beroepspraktijk die deze biedt.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 3 Inhoud van het programma

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

Relatie tussen de beoogde eindkwalificaties en de inhoud van het programma

De tien competentiegebieden staan centraal in het programma van de opleiding. In de bijlage overzicht *Curriculummatrices Propedeuse en Hoofdphase (2013)* maakt de opleiding in een dekkingsmatrix per onderwijsperiode de spreiding van de competentiegebieden over de vakken inzichtelijk. In iedere periode en in ieder vak, zo constateert het panel, wordt aan meerdere competentiegebieden gewerkt. Het panel heeft gezien dat dit gebeurt in steeds complexer wordende situaties (stijging van het niveau). Voor het panel komt daarmee de relatie tussen de competentiegebieden, niveaus en het programma op voldoende wijze tot uitdrukking. Voor studenten zijn de competentiegebieden vertaald in leerdoelen per vak. Het panel heeft in de vakomschrijvingen voorbeelden van leerdoelen gezien en is hierover positief. Er is, wanneer het panel het overzicht *Curriculummatrices Propedeuse en Hoofdphase (2013)* naast de vakomschrijvingen legt, sprake van een heldere concretisering van de competentiegebieden. Het zou de inzichtelijkheid ten goede komen, wanneer de opleiding in de vakomschrijvingen, naast de leerdoelen, ook de competentiegebieden benoemt waaraan door de student gewerkt wordt. Nu bieden alleen de curriculummatrices dit inzicht.

Opbouw en samenhang van het programma

De opleiding wordt als vierjarige voltijdopleiding aangeboden en bestaat uit een propedeuse van 60 EC, een tweejarige hoofdphase van 120 EC en een eenjarige afstudeerfase van 60 EC.

Studenten van de opleiding DBKV, AUT en VORM volgen een gezamenlijke en algemene propedeuse. In het eerste semester van de propedeuse volgen studenten van de drie opleidingen hetzelfde onderwijsprogramma en verwerven ze basiscompetenties. In het tweede semester volgen ze twee interdisciplinaire combinatieblokken om zich zo te oriënteren op het toekomstig studieverloop. Met ingang van het studiejaar 2013-2014 verandert de opzet van de propedeuse en zal de opleiding DBKV nog voor slechts 50 procent participeren in de algemene propedeuse. De opleiding heeft deze keuze gemaakt in het kader van een betere profilering van de opleiding binnen de academie, en daarmee een gerichtere studiekeuze van studenten, en het versterken van de studeerbaarheid van de hoofdphase.

In het tweede jaar van de opleiding verdiept de student zich en volgt hij¹ beeldende vakken en ontwikkelt zijn beroepscompetenties middels theorievakken als onderwijskunde, (vak)didactiek en via praktijkstages. In het derde studiejaar kiest de student één van de drie afstudeerprofielen: Beeldende Praktijk (BEE), Kunstpedagogiek en -didactiek (KPD) en Kunst- en Cultuureducatie (KCE).

¹ Waar hij of hem staat, kan ook zij of haar worden gelezen.

Voor elk van deze profielen heeft de opleiding in EC vastgelegd hoe de verdeling BEE, KPD, KCE, theorie, onderzoek en stage is. In de laatste periode van het derde jaar schrijven alle studenten een persoonlijk afstudeerplan dat dient als richtlijn voor de wijze waarop zij in het vierde jaar invulling gaan geven aan het afstuderen. Het laatste jaar van de opleiding staat in het teken van het afstuderen.

Het programma is opgebouwd in perioden (1 periode is tien weken), zestien in totaal. De onderwijsperioden van de hoofdfase noemt de opleiding minoren. Het panel heeft het onderwijsprogramma bestudeerd en stelt vast dat het programma een basisordering kent die voor samenhang zorgt en die zich in iedere periode herhaalt. De ordening bestaat uit: praktijkvakken, theorievakken, vaardigheden, onderzoek en algemene theorie. Iedere periode beslaat 15 EC. Het panel heeft met studenten en docenten gesproken over de opzet en de samenhang van het programma en vindt dat deze goed in staat zijn de samenhang tussen de perioden en verschillende vakken uit te leggen. Studenten tonen zich daarbij tevreden over de samenhang van het programma en geven aan dat er een logische opbouw is van kennis, praktijk, houding en vaardigheden.

Studenten beoordelen de samenhang van het programma in de Nationale Studentenenquête 2012 (NSE) met een score van 3,5 (op een vijfpuntsschaal).

Overwegingen en conclusie

Het panel ziet in het programma een goede en logische verbinding tussen de competentiegebieden, de geformuleerde leerdoelen en de niveaus. De vertaling van de competentiegebieden naar het programma is in de curriculummatrices goed zichtbaar gemaakt, ook voor studenten. Deze vertaalslag kan nog worden gemaakt in de vakomschrijvingen. Ook over de samenhang is het panel positief. Het is van mening dat het programma met de gekozen basisordering zo is opgezet dat het de studenten voldoende inhoudelijke samenhang biedt.

Het panel heeft enkele kanttekeningen bij de drie afstudeerprofielen, die gerelateerd zijn aan de expertisegebieden praktisch beeldend, kunst- en cultuurtheorie en didactiek en onderwijskunde. Het panel vraagt zich af of in een opleiding tot docent beeldende kunst en vormgeving een afstudeerprofiel geëigend is dat zich richt op nog verdere verhoging van de praktische beeldende vaardigheden. Beeldende praktijk lijkt in de opleiding al in voldoende mate aan bod te komen. De naamgeving van de beide andere afstudeerprofielen is onhelder. 'Kunst- en cultuureducatie' is immers de overkoepelende benaming voor het totale gebied van productieve en receptieve kunsteducatie (plus erfgoed educatie en media educatie) en duidt niet op een afstudeerprofiel gericht op kunst- en cultuurtheorie. Het beroepsperspectief ('met dit profiel kan de student bijvoorbeeld aan de slag als medewerker bij culturele instellingen, waarbij hij educatief werk combineert met onderzoek') is, althans op deze manier omschreven, erg beperkt. In het profiel 'Kunstpedagogiek en -didactiek' (ook een benaming die alles kan omvatten) staat 'beroepspraktijk gericht onderzoek' centraal. De nadruk in deze beide laatste profielen op onderzoek is, gezien de beperkte onderzoeksvaardigheden van de afgestudeerden, niet realistisch.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 4 Vormgeving van het programma

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

De inrichting van het onderwijs van de opleidingen van de ABKM is gebaseerd op het didactisch concept *Learning Community*. Learning community wordt gedefinieerd als ‘een gemeenschap waarbij de leden een open debat met elkaar aangaan over de kunstpraktijk en docentpraktijk in de meest brede zin van het woord’ (*Onderwijsbeleidsdocument Opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving 2012-2013*). Het onderwijs is competentiegericht en kenmerkt zich door een permanente wisselwerking van onderwijs en praktijk en door een integrale benadering van kennis, vaardigheden en houding.

De opleiding kent een verloop van geleid naar meer zelf geleid onderwijs en hanteert werkvormen die aansluiten bij de inhoud van het onderwijs en die bijdragen aan de beheersing van de competenties. De opleiding maakt gebruik van de volgende werkvormen: hoor- en werkcolleges, instructiecolleges, practica, projecten, stages, werken in een ateliercontext, technische instructies met betrekking tot materiaal en instrumenten. Thematisch, projectmatig werken en interdisciplinariteit komen onder meer aan bod in de minoren.

Studenten zeggen in de gesprekken met het panel tevreden te zijn over de gebruikte werkvormen. De werkvormen zijn gevarieerd en passen bij de expertisegebieden (praktisch beeldend, kunst- en cultuurtheorie en didactiek en onderwijskunde) die in de opleiding aan bod komen, zo vertellen zij.

Studenten waarderen de gehanteerde werkvormen in het NSE 2012 met een score van 3,6 (op een vijfpuntsschaal).

Overwegingen en conclusie

Het panel is van mening dat het didactisch concept van de opleiding een combinatie is van, enerzijds, een learning community en, anderzijds, van competentiegericht onderwijs in een beroepsgerichte omgeving en dat dit in voldoende mate aansluit bij de inhoud en opbouw van het onderwijsprogramma. Aan studenten en docenten wordt voldoende ruimte en mogelijkheden geboden om met elkaar in gesprek te gaan over de kunstpraktijk en de docentpraktijk en samenwerking en kenniscirculatie vinden plaats via projecten, praktijkvakken en interfacultaire samenwerking. Het panel stelt vast dat de keuze van de werkvormen gekoppeld is aan de inhoud van het onderwijs. De projecten en stages waaraan studenten werken, zetten naar het oordeel van het panel aan tot leren.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 5 Instroom

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

Toelatingseisen en aansluiting

Studenten worden toegelaten tot de opleiding als zij voldoen aan de voorwaarden met betrekking tot de vooropleiding. Deze voorwaarden zijn door de opleiding in hoofdstuk 3 van de *Onderwijs- en Examenregeling DBKV 2012-2013* vastgelegd. Studenten met een havo- en vwo-diploma of met een op de WEB gebaseerd diploma van een Middenkaderopleiding of een Specialistenopleiding hebben toegang tot de opleiding. Naast het voldoen aan de vooropleidingseisen moeten studenten een toelatingsonderzoek doen. Dit onderzoek bestaat uit drie onderdelen: een schriftelijke motivatie (van 300 woorden) voor de opleiding, het uitvoeren van een opdracht en het aanleveren van een portfolio met beeldend werk. Deze onderdelen worden door twee docenten beoordeeld, waarvan er tenminste één in de propedeuse onderwijs verzorgt. De docenten bepalen of zij de kandidaat van voldoende niveau vinden om te worden toegelaten tot de opleiding.

Studenten die niet voldoen aan de vereiste vooropleidingseisen en ouder zijn dan 21 jaar moeten, indien zij geslaagd zijn voor het toelatingsonderzoek, een colloquium doctum afleggen om te worden toegelaten tot de opleiding.

Voor studenten die de eenjarige KOP-studie willen volgen, voldoet een hbo-bachelor kunstvakopleiding (kunstacademiediploma). Met deze groep studenten wordt voor aanvang van de opleiding een intake-gesprek gevoerd, waarin de reële mogelijkheden worden besproken om de opleiding met succes af te kunnen ronden.

Om aan te sluiten bij de kwalificaties van de instromende studenten wordt door de opleiding ingezet op voorlichting, persoonlijke gesprekken en begeleiding, zo constateert het panel. De opleiding geeft voorlichting aan de hand van:

- Voorlichtingsbrochures;
- Decanendag;
- De website van Zuyd Hogeschool;
- Open dag;
- Het bezoeken van scholen van voortgezet onderwijs.

Persoonlijke gesprekken met studenten voert de opleiding, zoals hiervoor aangegeven, bij toelating tot de opleiding. Om de overgang naar het hbo te vergemakkelijken worden studenten in het eerste jaar intensief begeleid door docenten.

Studenten tonen zich in het gesprek met het panel positief over de instroomprocedures. Zij geven aan bewust voor de opleiding te hebben gekozen en vooraf door de opleiding goed geïnformeerd te zijn over de inhoud van opleiding.

Studenten geven in het NSE 2012 blijk van tevredenheid over de aansluiting van de opleiding op het beeld dat ze van de opleiding hadden (score 3,8). Tevens waarderen zij de voorlichting (3,3).

Verkorte leerroutes

De opleiding biedt studenten die in het bezit zijn van een hbo-bachelordiploma Art de mogelijkheid om via een *KOP-studie* het DBKV-diploma te behalen. Het onderwijsprogramma van de *KOP-studie* heeft een omvang van 60 EC (1 studiejaar, voltijd). Daarnaast biedt de opleiding studenten met een tweedegraads DBKV onderwijsbevoegdheid de mogelijkheid tot het volgen van een *Upgrade DBKV* naar een volledige bevoegdheid DBKV. Dit programma heeft een maximale omvang van 60 EC (1 studiejaar, voltijd). De opleiding heeft in het document *Onderwijsprogramma KOP-studie en Upgrade DBKV (2012)* het curriculum van de KOP-studie en de Upgrade DBKV uitgewerkt.

Studenten kunnen vrijstellingen aanvragen bij de examencommissie volgens de in de *Onderwijs- en Examenregeling DBKV 2012-2013* vastgestelde regels. Vrijstellingen worden alleen gegeven op basis van toereikende bewijsstukken waaruit blijkt dat de student beschikt over de betreffende competentie(s) en/of kennis en vaardigheden. De examencommissie onderzoekt dit, al dan niet in overleg met een vakdocent van de opleiding en stelt dit vast.

Instroom

De opleiding heeft sinds 2007 te maken met een daling van het aantal instromende studenten. De opleiding telt in het studiejaar 2012-2013 49 studenten. Hiervan zijn 43 hoofdfasestudenten (inclusief KOP-studie en Upgrade studenten) en zes propedeusestudenten. Als oorzaken voor de dalende instroom geeft de opleiding drie verklaringen: de verzwaarde instroomeisen, de weinig scherpe profilering van de opleiding en de deelname aan de algemene propedeuse.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding de wettelijke toelatingseisen hanteert, aangevuld met een toelatingsonderzoek. Het toelatingsonderzoek is naar de mening van het panel een goed en degelijk instrument om de individuele capaciteiten, de motivatie en de geschiktheid van potentiële studenten in beeld te krijgen. Uit de gesprekken met docenten en studenten blijkt dat de opleiding op zorgvuldige wijze het toelatingsonderzoek heeft opgezet en ook uitvoert. De opleiding zorgt ervoor dat studenten goed geïnformeerd aan de opleiding beginnen door middel van studentvoorlichtingen en workshops, dit geldt zowel voor de reguliere student als voor de studenten van de verkorte trajecten. Het panel is van oordeel het positief dat met potentiële KOP-studie en Upgrade-studenten intake-gesprekken worden gevoerd over de haalbaarheid van de studie.

Het panel is van mening dat de opleiding een zorgvuldige procedure hanteert voor het toekennen van vrijstellingen.

Het panel deelt de zorg van de opleiding ten aanzien van de dalende instroom. Het vindt de aangekondigde verandering in de propedeuse (nog slechts voor 50 procent participeren in de algemene propedeuse ABKM) en de vorming van een kunsteducatieve faculteit eerste aanzetten tot een duidelijker profilering en meer wervingskracht.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 6 Studeerbaarheid

<i>Het programma is studeerbaar.</i>

Bevindingen

De opleiding geeft in de *Kritische reflectie (2013)* aan een studeerbaar curriculum te verzorgen, dat studenten met voldoende motivatie en vooropleiding in staat stelt om het programma te doorlopen in de tijd die ervoor staat. De opleiding hanteert een aantal uitgangspunten en onderneemt diverse activiteiten om de studeerbaarheid van het programma te bevorderen. Zo tracht de opleiding de studielast evenredig te verdelen over de vier studiejaar (60 EC per studiejaar) en zo veel mogelijk per periode (rond de 15 EC per kwartaal). De opleiding werkt met vier perioden per studiejaar, die een vaste indeling kennen van acht lesweken en twee toetsweken. De contacturen zijn in hoofdstuk 1 van dit rapport opgenomen. Propedeuse- en hoofdfasestudenten geven aan dat de opleiding te doen is, mits de lessen worden gevolgd en de lesstof wordt bijgehouden. KOP-studie-studenten ervaren de studielast als hoog. Zij vinden het een zeer druk en intensief jaar, waarin andere bezigheden (zoals een baan of opdracht) bijna niet tot de mogelijkheden behoren. Zij vertelden het panel evenwel dat de opleiding hen hierop heeft voorbereid in een intake-gesprek. Studenten waarderen de studielast in het NSE 2012 met een score van 3,3 (op een vijfpuntsschaal). Op basis van deze gegevens constateert het panel dat de opleiding studeerbaar is.

De opleiding bewaakt de studielast vanuit het opleidingsteam en vanuit de evaluaties van de vakken.

De studievoortgang van studenten wordt door de opleiding op verschillende manieren bewaakt. Zo worden studenten in de propedeuse tweemaal opgeroepen bij de mentor om de studievoortgang en de studieresultaten te bespreken. Op gezette tijden of als daartoe aanleiding is, controleert de afdelingscoördinator de studievoortganggegevens van studenten. Indien nodig onderneemt deze actie richting de student. In de hoofdfase van de opleiding besteedt de studieloopbaanbegeleider expliciet aandacht aan de begeleiding van de studievoortgang en de persoonlijke ontwikkeling van de student. De opleiding houdt van elke student een studentdossier bij dat zij zelf via Osiris (student informatiesysteem) kunnen raadplegen. De opleiding hanteert voorts een voorlopig studieadvies (na het eerste semester) en een bindend studieadvies aan het einde van het eerste en tweede studiejaar. De norm is 56 EC in het eerste studiejaar en 60 EC na twee jaar.

Studenten met een functiebeperking kunnen voor informatie en advies terecht bij het Studie Informatiecentrum van Zuyd Hogeschool (*een toegankelijke hogeschool voor iedereen, 2012*).

Overwegingen en conclusie

Het panel heeft op basis van de bestudering van de documenten en de gesprekken kunnen vaststellen dat de opleiding probeert het programma zo studeerbaar mogelijk voor studenten te maken. Studenten worden goed begeleid in hun studievoortgang. Docenten, coördinatoren en studieloopbaanbegeleiders besteden hier veel zorg aan. Voor studenten met een functiebeperking gelden specifieke regelingen.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 7 Duur

De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.

Bevindingen

Zuyd Hogeschool hanteert de wettelijke eisen met betrekking tot omvang en duur van de opleiding. Het opleidingsprogramma beslaat een nominale doorlooptijd van vier jaar, waarin een totaal van 240 EC worden aangeboden: 60 EC per jaar. In de *Onderwijs- en Examenregeling DBKV 2012-2013* is de verdeling van studiepunten beschreven. Dit laat zien dat de opleiding een programma heeft uitgewerkt met een omvang van 240 EC.

Overwegingen en conclusie

De opleiding voldoet zichtbaar aan de wettelijke eisen voor omvang en duur van het voltijd programma, namelijk 240 EC verdeeld over vier studie jaren van elk 60 EC.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldaan**.

Personeel

Standaard 8 Personeelsbeleid

De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.

Bevindingen

Het personeelsbeleid van de opleiding is gebaseerd op het *Strategisch Personeelsplan ABKM 2009-2013 (2009)* en de *Personele Kaders ABKM 2008-2013 (2013)*. De ABKM voert een personeelsbeleid dat gericht is op de kwaliteit van het onderwijs.

Dit houdt in dat docenten beschikken over actuele professionele expertise op hun vakgebied, didactische vaardigheden, opereren in de beroepspraktijk, oog hebben voor het leerproces van de student, deel uit maken van een team dat opereert als een professional community en gericht zijn op verbetering van handelen op individueel niveau, teamniveau en opleidingsniveau.

De belangrijkste personele prioriteiten van de academie voor de periode 2008-2013 waren/zijn:

- De ontwikkeling van de teams;
- Versterking administratief en organiserend vermogen van ABKM als geheel en van de 20 afdelingen, met name bij personeel in vaste dienst;
- Heldere organisatie en verantwoordelijkheden o.a. – efficiency – kostenbeheersing van ABKM als geheel en van de afdelingen;
- Oriëntatie op de implicaties van een Integrated Arts Faculty;
- Uitvoering van de gesprekscyclus (functioneringsgesprekken, beoordelingsgesprekken, persoonlijke ontwikkelingsplannen).

Het panel stelt vast dat een aantal doelstellingen zijn gerealiseerd. De docententeams functioneren als professional communities en functionerings- en beoordelingsgesprekken met docenten vinden plaats aan de hand van gestandaardiseerde formulieren.

De ABKM faciliteert interne medewerkers om hun deskundigheid te vergroten (10 procent van de taakomvang). In de jaarlijkse functionerings- en beoordelingsgesprekken (medewerkersgesprekken genoemd) tussen de afdelingscoördinator DBKV en de docenten met een vast dienstverband worden afspraken gemaakt over de te behalen resultaten en de professionele ontwikkeling. De opleiding heeft voor deze gesprekken een formulier opgesteld, waarin afspraken over het functioneren van docenten over de afgelopen periode en de aankomende periode zijn vastgelegd. Vastgelegde gespreksonderwerpen zijn: behaalde/te behalen resultaten, vakinhoudelijke kennis, vaardigheden, houding en gedrag en een kopje overig. Met docenten in tijdelijke dienst voert de afdelingcoördinator jaarlijks een evaluatiegesprek. Het opleidingsmanagement vertelt in het gesprek met het panel dat er voor de docenten van de opleiding DBKV ruim voldoende ruimte en geld is voor deskundigheidsbevordering. Zo zijn er docenten van de opleiding die een master volgen of net hebben afgerond.

Uit de *Kritische reflectie (2013)* blijkt dat de academie de komende jaren inzet op een leeftijdsbewust personeelsbeleid (het verlagen van de gemiddelde leeftijd van docenten) en een evenwichtiger man/vrouw verhouding. In het studiejaar 2012-2013 was de gemiddelde leeftijd van docenten 51,1 jaar en was het percentage vrouwelijke docenten 23,6 procent (op academieniveau).

Op het moment van visitatie bereidt Zuyd Hogeschool de omvorming van de ABKM tot Arts Faculty Maastricht (AFM) voor. Deze nieuwe faculteit zal op 1 september van start gaan. Zuyd Hogeschool schrijft voor dat AFM in 2013-2014 nieuw personeelsbeleid opstelt.

Overwegingen en conclusie

Het panel heeft het personeelsbeleid bestudeerd en is daarover in de basis positief. Er wordt voorzien in instrumenten om adequaat te kunnen sturen, zoals functionerings- en beoordelingsgesprekken. Ook stellen docenten persoonlijke ontwikkelingsplannen op. In het aanstellingsbeleid ziet het panel een focus op het aannemen van jonger personeel en meer vrouwen. Het panel is daarover positief, omdat de samenstelling van het huidige docententeam met een relatief hoge gemiddelde leeftijd van 51,1 jaar, de opleiding kwetsbaar maakt in de toekomst. Positief is het panel over de financiële ruimte die het management docenten biedt voor hun deskundigheidsbevordering. Wel is het panel van oordeel dat de opleiding er meer op zou mogen sturen dat hiervan ook gebruik wordt gemaakt. Daarbij vraagt het panel aandacht voor deskundigheidsbevordering voor docenten op het gebied van onderzoeksvaardigheden.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 9 Kwaliteit van het personeel

Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Bevindingen

De opleiding stelt in de *Kritische reflectie (2013)* dat docenten voor de opleiding worden geselecteerd op basis van kennis en ervaring, didactische bekwaamheid en actuele werkervaring in de beroepspraktijk.

De opleiding heeft in een overzicht (*docentenoverzicht ABKM, 2013*) de kwalificaties van docenten, hun betrokkenheid bij het onderwijs, contacten met de beroepspraktijk en publicaties/tentoonstellingen gepresenteerd. Het panel heeft, op grond van dit overzicht, kunnen vaststellen dat het docententeam beschikt over de nodige vakinhoudelijke expertise. Uit het docentenoverzicht blijkt dat van de vijftien docenten twee docenten academisch geschoold zijn (waarvan 1 gepromoveerd), tien docenten hbo- of hbo+ zijn opgeleid. Eén docent heeft een specifieke vakopleiding gevolgd. Opleidingsachtergronden van docenten zijn onder meer master Kunstgeschiedenis, master Pedagogiek, master Onderwijskunde, master architectuur, Hogere kaderopleiding pedagogiek, Academie voor Kunst en Industrie (hbo-bachelor), Gerrit Rietveld Academie (hbo-bachelor) en Rijksacademie voor Beeldende Kunsten. Een deel van de docenten beschikt over meerjarige ervaring in het onderwijs en/of de beroepspraktijk (bijvoorbeeld een eigen kunstpraktijk). Voor het merendeel van de docenten geldt dat zij lesbevoegdheid hebben of een didactische aantekening. Dit laatste is voor nieuwe docenten een voorwaarde voor een vast dienstverband. Naast vaste docenten zet de opleiding regelmatig gastdocenten in om specifieke expertise in de opleiding in te brengen en om de verbinding te leggen met de actuele beroepspraktijk.

Tijdens de bezoeke dag sprak het panel met een gemotiveerd en betrokken team van docenten. Uit de gesprekken met studenten is gebleken dat zij zeer positief zijn over de kwaliteiten van de docenten. Met name de begeleiding en het meedenken door docenten werd door hen gewaardeerd. Studenten waarderen de kwaliteit van docenten in het NSE 2012 met een score van 3,7 (op een vijfpuntsschaal).

Overwegingen en conclusie

Het panel is van mening dat de kennis en ervaring van het docententeam over het algemeen voldoende toereikend is om studenten goed onderwijs te bieden. Docenten hebben verschillende achtergronden, zowel qua opleiding als praktijkervaring, wat er voor zorgt dat het onderwijs wordt gevoed vanuit verschillende invalshoeken. Het panel heeft waardering voor de inzet en betrokkenheid van de docenten, mede gezien de vele verschillende rollen van docenten en de kleine omvang van het team. Wel vraagt het panel aandacht voor de (verdere) ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden bij docenten. Daar waar het panel de kennis van onderzoek van docenten met betrekking tot het beeldend werk als goed beoordeelt, vindt het panel de kennis van onderzoek bij het onderdeel kunsttheorie voor verbetering vatbaar. De opleiding zou in dit kader gebruik kunnen maken van de expertise van het aan de academie verbonden lectoraat of aansluiting zoeken bij andere lectoraten binnen de hogeschool.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 10 Kwantiteit van het personeel

<i>De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.</i>
--

Bevindingen

De opleiding wordt op opleidingsniveau aangestuurd door een afdelingscoördinator (tevens docent) en op academieniveau door een directeur. Het takenpakket van de afdelingscoördinator bestaat uit het verzorgen van onderwijs, onderwijsontwikkelingstaken en organisatorische taken.

De opleiding wordt verzorgd door een docententeam van in totaal vijftien docenten. Hiervan zijn 4,4 fte eigen docenten en 0,5 fte flexibele schil. Het docententeam verzorgt het onderwijs voor 49 studenten (studiejaar 2012-2013). De docent-studentratio voor het studiejaar 2012-2013 is 1:10. Uit de gesprekken met studenten blijkt dat zij tevreden zijn over de bereik- en benaderbaarheid van de docenten, ook buiten de contacturen.

Het panel heeft gezien dat docenten in de opleiding gelijktijdig verschillende taken en rollen vervullen (onder andere docent, afstudeercoördinator, stagecoördinator, studieloopbaanbegeleider, lid examencommissie en opleidingscommissie). Op de vraag van het panel of werkdruk wordt ervaren, geven docenten aan dat zij voldoende in staat zijn deze rollen te vervullen, vooral vanuit de bereidheid om de studenten en het onderwijs verder te helpen.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding voldoende personeel inzet om het onderwijs te verzorgen. Het panel constateert dat de opleiding een goede docent-studentratio realiseert. De grote bereikbaarheid van docenten wordt door studenten positief gewaardeerd. Wel vindt het panel dat het docententeam, vanwege de kleine omvang de opleiding kwetsbaar maakt in de toekomst.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Voorzieningen

Standaard 11 Materiële voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De ABKM is gevestigd aan het Herdenkingsplein in Maastricht. De opleiding DBKV deelt het gebouw met de andere bachelor- en masteropleidingen van de academie (zie inleiding hoofdstuk 2). De opleiding is fysiek gehuisvest op de derde etage en beschikt daar over een aantal onderwijsruimten, twee (met de andere opleidingen gedeelde) computerlokalen, één gedeeld theorielokaal voorzien van een smartboard, één atelierruimte/gedeeld leslokaal, één gedeeld project/leslokaal, waar hoofdfasestudenten aan opdrachten van praktijkvakken kunnen werken. Werk-en studieplekken van docenten en studenten bevinden zich ook op deze etage.

Het gebouw beschikt verder een groot aantal goed geoutilleerde en ruime praktijkwerkplaatsen (met voorzieningen voor onder andere grafische vormgeving, fotografie, keramische vormgeving en hout- en metaalbewerking), een auditorium, een academiebibliotheek en een kantine. Studenten hebben naast de academiebibliotheek ook toegang tot de 'handbibliotheek' van de opleiding en de (digitale) bibliotheek van de Universiteit van Maastricht. Studenten van alle opleidingen van de ABKM mogen van deze faciliteiten gebruik maken. De academie is voor studenten en docenten op werkdagen geopend van 7 – 21 uur, met uitzondering van woensdag en vrijdag – tot 17 uur).

Het panel heeft tijdens de bezoekdag een rondleiding gekregen door het gebouw en heeft de derde etage waar de opleiding DBKV is gehuisvest, bezocht. Ook heeft het panel met studenten, docenten en opleidingsmanagement gesproken over de kwaliteit van de voorzieningen. Het panel is van oordeel, op basis van de rondleiding, dat de opleiding relatief onzichtbaar is in het gebouw en lijkt 'weggestopt' op de derde verdieping. Uit de gevoerde gesprekken met studenten blijkt dat zij zich, als gevolg van de beperkte ruimte op de derde etage, soms verdreven voelen.

Zij vertelden dat zij op eigen initiatief een lokaal hebben ingenomen en hebben omgevormd tot praktijkruimte/atelier voor uitsluitend DBKV studenten. Over de kwaliteit van onderwijsruimten en de ICT-voorzieningen zijn zij tevreden. Dit geldt ook voor de praktijkwerkplaatsen, waarvan zij, zonder drempels te voelen, veelvuldig gebruik maken.

Het panel heeft een bezoek gebracht aan de academiebibliotheek en vastgesteld dat deze niet erg uitgebreid en actueel is. Het panel mist hier belangrijke vaktijdschriften en journals, zoals Cultuur+Educatie, Studies in Art Education en het International Journal of Art & Design Education. Ook werken van bijvoorbeeld Eisner, Gardner en Parsons ontbreken. Het panel heeft hierover gesproken met docenten en opleidingsmanagement en vastgesteld dat deze tijdschriften en literatuur voor studenten wel beschikbaar zijn in de bibliotheek van de Universiteit van Maastricht. Er is ook een kleine handbibliotheek van de opleiding, maar die is fysiek niet erg toegankelijk. Uit navraag door het panel bij studenten blijkt dat zij de vaktijdschriften en journals wel kennen en dat deze ook worden gebruikt in de lessen.

Overwegingen en conclusie

Het panel is van mening dat de huisvesting en de materiële voorzieningen toereikend zijn voor de realisatie van het programma. Wel vindt het panel dat de opleiding haar eigen identiteit en aanwezigheid meer tot uiting moet kunnen laten komen in het gebouw en dat studenten voldoende werkruimte moeten krijgen. Dit bevordert de interactie met de andere opleidingen binnen de Academie. Aandachtspunt voor de opleiding en de academie is de uitrusting van de academiebibliotheek voor de docentopleiding. Het panel vindt deze, zoals gezegd weinig uitgebreid en actueel.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 12 Studiebegeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

In het document *Studieloopbaanbegeleiding DBKV-ABKM 2012-2013* beschrijft de opleiding het systeem van studieloopbaanbegeleiding (SLB). De opleiding sluit hierbij aan bij de op academieniveau geformuleerde uitgangspunten voor SLB. Academie en opleiding verstaan onder SLB de volgende taken en verantwoordelijkheden:

- Het bieden van een duidelijke oriëntatie op de opleidingen en op de beroepsmogelijkheden aan studenten;
- Ondersteuning van studenten bij het zich eigen maken van een geschikte leer- en werkhouding;
- Signaleren van problemen bij studievoortgang van de individuele studenten en het ondernemen van activiteiten naar deze studenten toe c.q. het doorverwijzen naar studentendecaan;
- Registreren van studievoortgang en informeren over studievoortgang;

- Het voeren van diverse studievoortgangsgesprekken met studenten;
- Ondersteunen van studenten bij het maken van studieloopbaan keuzes;
- Ondersteunen van studenten bij beroepsvoorbereiding.

De SLB wordt in de propedeuse uitgevoerd via een apart onderdeel SLB, via een aparte studieloopbaanbegeleider (mentor) en via de periodieke beoordelingen waar studenten niet alleen feedback krijgen op hun inhoudelijke prestaties (van de vakdocent), maar ook op de betekenis van hun werk met het oog op het studievervolg na de propedeuse (selectie en oriëntatie). Daarnaast heeft de propedeusecoördinator wekelijks een (voortgangs)spreekuur voor studenten. In de hoofdfase van de opleiding is de begeleiding gericht op voortgang in ontwikkeling en betreft voornamelijk vakinhoudelijke begeleiding door docenten. Alle studenten werken met persoonlijke ontwikkelplannen (POP's).

Studenten van de opleiding kunnen, naast vakdocenten en SLB'ers, gebruik maken van de ondersteuning van de decaan van Zuyd Hogeschool. Hier kunnen zij terecht met vragen over studie, studiekeuze, studiewijzigingen en studiefinanciering.

De informatievoorziening aan studenten verloopt zowel mondeling als digitaal. Door de kleinschaligheid van de opleiding zijn contacten tussen docenten en studenten snel gelegd. Docenten zijn, zo blijkt uit gesprekken met studenten, goed bereikbaar. Daarnaast vinden studenten alle benodigde informatie en bronnen voor hun opleiding op Infonet (voor hogeschoolbrede informatie, lesroosters en roosterwijzigingen), Blackboard (lesmateriaal) en Osiris (studieresultaten). Daarnaast informeert de opleiding studenten via een elektronisch informatiebord in de centrale hal van het gebouw en via email. Ook verstuurt de opleiding op gezette tijden een DBKV-nieuwsbrief en wordt aan het einde van het kalenderjaar een kerstbericht verzonden met een overzicht van bereikte resultaten.

Studenten tonen zich tevreden over de begeleiding die vanuit de opleiding wordt geboden. Zij geven aan een vast aanspreekpunt te hebben, maar wenden zich ook, wanneer dit beter past bij hun vraag of behoefte, tot andere aanspreekpunten binnen de opleiding. Ook over de informatievoorziening oordelen zij positief.

Overwegingen en conclusie

Het panel heeft op basis van de gesprekken met studenten een goede indruk gekregen van de begeleiding van studenten en heeft geen klachten over de begeleiding vernomen. Mede door de kleinschaligheid van de opleiding is er veel individuele begeleiding van studenten door docenten, zo stelt het panel vast. Enerzijds is dit positief omdat het bijdraagt aan de studievoortgang van de student. Anderzijds vraagt het panel zich af of het ten goede komt aan de vaardigheid van studenten om zelf keuzes te leren maken en aan de werkdruk van docenten. De informatievoorziening binnen de opleiding is goed georganiseerd. Studenten zijn hierover tevreden.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Kwaliteitszorg

Standaard 13 Evaluatie resultaten

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Bevindingen

Zuyd Hogeschool heeft haar beleid ten aanzien van kwaliteitszorg vastgelegd in het hogeschooldocument *Kwaliteit(s)zorg voor ons allen (2012)*. Concrete doelen die de hogeschool op het gebied van kwaliteitszorg nastreeft, zijn:

- Borging van kwaliteit in georganiseerde en systematische kwaliteitszorg;
- Continue verbetering en vernieuwing van het primaire proces en ondersteunende processen;
- Verantwoording afleggen, zowel intern als extern;
- Permanente accreditatiewaardigheid van de opleidingen;
- Tevredenheid bij studenten, medewerkers en externe stakeholders.

Ter operationalisering van deze kwaliteitsdoelstellingen hanteert Zuyd Hogeschool een kwaliteitssysteem dat bestaat uit drie elementen:

1. Kwaliteitscultuur;
2. De Plan-Do-Check-Act-cyclus (PDCA-cyclus);
3. Een set van meetgegevens. Deze meetgegevens worden ontleend aan:
 - a. De Integrale Managementrapportage;
 - b. Interne beoordelingen (periodieke interne audits, specifieke interne audits en blokevaluaties);
 - c. Externe beoordelingen (zelfevaluatie, visitatie en accreditatie, diverse kwaliteitsenquêtes).

In de nota *Kwaliteitscultuur, Kwaliteitszorg Bacheloropleidingen ABKM 2008-2012 (upgrade 2013)* beschrijft de ABKM haar kwaliteitszorgbeleid. De academie volgt hierin het hogeschoolbeleid en levert maatwerk als het gaat om het specifieke karakter van academie, namelijk kunstopleidingen met kleine studentaantallen. De academie maakt onderscheid tussen formele en meer informele kwaliteitszorg.

Binnen de academie, en daarmee in de opleiding DBKV, speelt de formele kwaliteitszorg, vanwege de geringe studentaantallen, een beperkte rol. Voor de opleiding is het belangrijkste evaluatie-instrument het voeren van overleg in de professional community (docenten) en de learning community (studenten en docenten). Overleg, dat een evaluerend en adviserend karakter heeft, is voor de opleiding een middel om de juiste evaluatieve vragen over de inhoud van het onderwijs te stellen aan de juiste gesprekspartner(s), gevolgd door het vastleggen van de resultaten van het overleg in termen van diagnose en aanbevelingen.

Het panel heeft op basis van gespreksverslagen en de gevoerde gesprekken tijdens de bezochtdag kunnen vaststellen dat de kwaliteit van het onderwijs in en met verschillende gespreksgroepen wordt besproken en geëvalueerd. Dit kunnen docenten, studentgroepen, werkveldcommissie, opleidingscommissie en gastdocenten zijn. Onderwerpen van gesprek zijn de vakken, opdrachten, projecten, toetsen, stages, actualiteit van het programma.

In de formele kwaliteitszorg nemen op academie- en of opleidingsniveau de volgende overleggen, gericht op kwaliteitscultuur en kwaliteitszorg, een vaste plaats in:

- Bilateraal overleg directeur ABKM en College van Bestuur;
- Coördinatorenoverleg;
- Overleg Examencommissie;
- Overleg Opleidingscommissie;
- Groeps- en klassenoverleg;
- Overleg werkveldcommissie;
- Studentsprekuren van propedeuse- en opleidingscoördinatoren.

Naast deze formele overleggen maakt de opleiding gebruik van de volgende evaluatie-instrumenten:

- Nationale Studentenenquête (jaarlijks);
- Medewerkerstevredenheidsenquête Zuyd (tweejaarlijks);
- Kunstenmonitor (periodiek);
- HBO-Monitor (jaarlijks);
- Jaarplan ABKM (jaarlijks).

De opleiding geeft in de *Kritische reflectie (2013)* aan dat evaluatieresultaten lager dan 3,0 (vijfpuntsschaal) in het opleidingsteam worden besproken, dat vervolgens moet leiden tot verbeteracties. Scores tussen de 3,0 en 3,5 kunnen leiden tot aanpassingen. In het gesprek met het panel vertelde de opleiding dat wanneer evaluatie-resultaten lager uitvallen dan in voorgaande jaren het geval was, deze worden bekeken en besproken en dat indien noodzakelijk aanpassingen worden gedaan.

Overwegingen en conclusie

Het panel heeft het kwaliteitszorgsysteem en de verschillende (formele en informele) evaluatie-instrumenten bestudeerd en stelt vast dat de opleiding het onderwijs zorgvuldig evalueert. Het systeem voorziet zowel in schriftelijke evaluaties als in evaluaties via overlegstructuren. Dat overleg hierbij voor de opleiding het voornaamste evaluatie-instrument is, vindt het panel begrijpelijk en passend bij de kleinschaligheid van de opleiding. Het panel is het met de opleiding eens dat het overleg in de professional en learning communities een goede garantie biedt voor het signaleren van deficiënties en het vaststellen ervan. In deze overleggen is de kwaliteit van het onderwijs onderwerp van gesprek en leiden de uitkomsten van deze gesprekken tot aanpassingen om de opleiding te verbeteren.

Tot slot heeft het panel in het kwaliteitszorgbeleid streefwaarden aangetroffen die de opleiding hanteert bij het beoordelen van de resultaten van evaluaties.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 14 Verbetermaatregelen

De uitkomsten van deze evaluaties vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.

Bevindingen

De opleiding gebruikt de evaluaties onder studenten en docenten en de input die zij krijgt vanuit de diverse overleggen om de kwaliteit van het programma en de randvoorwaarden te verbeteren. Als vast onderdeel van de PDCA-cyclus stelt de academie jaarlijks ten behoeve van het bilateraal overleg tussen de academiedirecteur en het College van Bestuur het *Jaarplan ABKM* op. Hierin komen de voornaamste verbeterdoelen van de opleiding beargumenteerd tot uitdrukking. Verbeteringen die de opleiding naar aanleiding van evaluaties heeft doorgevoerd en die het panel ook heeft gezien, hebben betrekking op de invoering van een vaste curriculumopzet met een basisordening van praktijkvakken, theorievakken, vaardigheden, onderzoek en algemene theorie. Daarnaast heeft de opleiding gekozen voor herinrichting van de propedeuse en aanscherping van het theorie- en praktijkonderwijs.

Naast de verbeterdoelen- en maatregelen die zijn vastgelegd in het jaarplan, werkt de opleiding zelf permanent aan de verbetering van de learning community. Op basis van signalen van docenten, studenten, opleidingscommissie en gastdocenten neemt de opleidingscoördinator in overleg met het team besluiten om knelpunten of afwijkingen direct om te zetten in verbeteracties. De opleidingscoördinator coördineert deze vervolgens ook. Naar aanleiding van de vorige visitatie in 2007 heeft de opleiding verschillende verbeteringen doorgevoerd. Zo signaleerde het visitatiepanel in 2007 dat voor de opleiding DBKV geen competentiematrix was opgesteld. Hier is door de opleiding invulling aan gegeven. Ook het aanbrengen van een basisordening in het curriculum met het oog op versterking van de inhoudelijke samenhang, is door de opleiding gerealiseerd na opmerkingen van het vorige visitatiepanel.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de formele en informele wijze van evalueren de opleiding in staat stelt om de vinger aan de pols te houden. Verbeteractiviteiten worden ingezet als evaluatieresultaten of andere signalen daar aanleiding toe geven.

Het panel constateert op basis van de bestudeerde documenten, zoals gespreksverslagen van het teamoverleg, en gesprekken met betrokkenen, dat de opleiding als professional community permanent zelf de aan het functioneren van de learning community verbonden problemen oppakt en zo nodig oplost. Wel is opvallend dat de opleiding zich al een groot aantal jaren achtereen in een reorganisatiefase bevindt en dat de opleiding nauwelijks de rust krijgt om een vastgesteld curriculum meerdere jaren uit te voeren. De laatste veranderingen zijn vijf jaar geleden uitgevoerd, nu komt opnieuw een fase van organisatieverandering. Het panel pleit ervoor om de volgende fase te concentreren op het uitvoeren en evalueren van het huidige curriculum.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 15 Betrokkenheid bij kwaliteitszorg

Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

De opleiding heeft als uitgangspunt dat zij de diverse betrokkenen bij haar onderwijs regelmatig wil raadplegen over de kwaliteit van het onderwijs en de ontwikkelingen in het beroep.

De opleiding betreft studenten, docenten, het beroepenveld en de alumni bij de kwaliteitszorg.

Studenten van de opleiding zijn bij de kwaliteitszorg betrokken via studentevaluaties, opleidingscommissie en via informele overleggen met docenten en opleidingscoördinatoren.

Docenten zijn actief bij de kwaliteit van de opleiding betrokken via het teamoverleg, de functionerings- en beoordelingsgesprekken, het coördinatorenoverleg en de opleidings- en examencommissie. Daarnaast worden zij tweejaarlijks bevraagd in de Medewerkerstevredenheidsenquête Zuyd Hogeschool.

Het afnemend beroepenveld is bij de opleiding betrokken als werkveldcommissie (zie ook standaard 1), als externe deskundige bij het afstuderen (beoordelen bekwaamheidsportfolio's) en bij het onderwijs, onder andere via externe projecten. Daarnaast organiseert de opleiding periodiek een informatieavond DBKV voor stagerelaties, werkveld en alumni. Verschillende gastsprekers komen aan het woord en spreken over onderwerpen als de volledige onderwijsbevoegdheid DBKV, de KOP-studie met uitstroomprofiel KPD, het upgradeprogramma voor tweedegraads BKV docenten, de nieuwe DBKV-ZUYD minoren, contractonderwijs en vraaggestuurd praktijkonderzoek.

Alumni worden via de HBO-monitor en via informele gesprekken bevraagd op ontwikkelingen in het werkveld en adviezen aan de opleiding. Ook zijn alumni bij de opleiding betrokken als docent in tijdelijk dienstverband of als freelance docent. Daarnaast is op initiatief van alumni en docenten het 'Netwerk Kunstvak Docenten' opgericht. Deze regionale vereniging in oprichting is voortgekomen uit de behoefte van alumni aan professionele afstemming, samenwerking en deskundigheidsbevordering.

De ABKM heeft met ingang van het studiejaar 2011-2012 één examencommissie voor alle bacheloropleidingen beeldende kunst en vormgeving van de ABKM. De commissie is, onder andere, verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de tentamens en examens.

De opleidingscommissie, bestaande uit een vertegenwoordiging van docenten en studenten van de opleiding, is bij de kwaliteitszorg betrokken door:

- Advisering met betrekking tot de Onderwijs- en Examenregeling en de curricula;
- Het jaarlijks beoordelen van de wijze van uitvoeren van de OER en van de curricula;
- Het desgevraagd of uit eigen beweging advies uitbrengen aan het opleidingsmanagement over alle andere aangelegenheden in de verschillende opleidingen.

Overwegingen en conclusie

Het panel is van mening dat de opleiding de verschillende belanghebbenden adequaat bij de kwaliteitszorg van het onderwijs betreft. In standaard 2 en 9 heeft het panel de opleiding ook aangeraden om de contacten met het lectoraat te benutten.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Het toetsbeleid van de opleiding DBKV is gebaseerd op het academiebrede toetsbeleid van de ABKM (*Academiebreed Onderwijsbeleid 2012-2013*). De opleiding heeft haar toetsbeleid vastgelegd in het document *Toetsbeleid DBKV-ABKM 2012-2013*. Ook het toetsprogramma van de opleiding is hierin opgenomen. In dit programma verantwoordt de opleiding voor de propedeuse en hoofdfase welke toetsvorm bij welk vak wordt ingezet. Tevens wordt hierbij een koppeling gemaakt naar het aantal EC en de deelcompetenties. Voor de opleiding DBKV vormt de verbetering van haar toets- en beoordelingspraktijk een van de prioriteiten sinds 2010. De coördinatie van het verbetertraject is in handen van de toetscommissie.

Toetsvormen

Om de eindkwalificaties te realiseren worden de competenties op verschillende manieren getoetst. De opleiding hanteert hiervoor verschillende toetsvormen. De keuze voor een toetsvorm is verbonden aan de aard van een onderwijseenheid. Zo wordt kennis/inzicht getoetst en beoordeeld via meerkeuzetoetsen, open vragen, essays, scriptie, onderzoek en mondelinge tentamens. Beeldende en technische vaardigheden worden getoetst door middel van presentaties in woord en beeld, peerassessment, selfassessment, performance assessments en onderzoeksvaardigheden. Beroepsproducten (projecten, casussen en opdrachten binnen de domeinen Kunst, Vormgeving en Onderwijs) worden getoetst op integratie van kennis, inzicht, vaardigheden, gedrag en attitudes.

Het panel heeft tijdens de bezookdag verschillende toetsen bestudeerd en oordeelt in de basis positief over het niveau, de relevantie en de inhoud van de toetsen. De toetsen sluiten aan op het onderwijs, zo vindt het panel. Het panel waardeert bovendien de systematische en methodische wijze waarop de opleiding aandacht schenkt aan het evalueren en beoordelen van beeldend werk.

Het panel heeft één toets aangetroffen, waarvan ze het doel niet begrijpt. Het betreft de toets bij het vak *Onderzoeksvaardigheden*. Studenten lijken hier getoetst te worden op de inhoud van de handleiding die bij dit vak hoort. Het panel zou een onderzoeksoopdracht als toetsvorm passender vinden. Het panel acht verder de validiteit van toetsen met tweekeuze vragen, gezien de formulering van de alternatieven, beperkt.

Voor studenten is de toetsing inzichtelijk gemaakt in de vakomschrijvingen en de OER. Het panel stelt vast dat alle competenties op meerdere momenten in het programma worden getoetst, op een steeds hoger niveau.

Beoordeling

Docenten van de opleiding overleggen met elkaar over toetscorrectie en cijferbepaling. Alle toetsen moeten met minimaal een 5,5 worden afgerond. Compensatie op het niveau van tentamens is niet mogelijk. In de OER van de opleiding staat beschreven dat iedere student het recht heeft om de beoordeling van zijn tentamens in te zien en kennis te nemen van de wijze waarop de beoordeling tot stand is gekomen. Dit inzagerecht vervalt na vijftien werkdagen na publicatie van de behaalde resultaten.

Borging van de kwaliteit van de toetsing en beoordeling

De academiebrede examencommissie heeft, onder meer, als taak het borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens. Taken en verantwoordelijkheden van de commissie zijn beschreven in het OER. In het studiejaar 2012-2013 zijn de taken van de examencommissie uitgebreid en in lijn gebracht met de wettelijke taken. De examencommissie Bacheloropleiding van de ABKM heeft halverwege het studiejaar 2012-2013 een analyse gemaakt en een aantal verbetertrajecten uitgezet die de positie en het functioneren van de examencommissie verder moeten versterken. Tot die verbetertrajecten behoren bijvoorbeeld het vaststellen van een aantal procedures behorend tot het reglement van de examencommissie, het opstellen van een deskundigheidsbevorderingsplan voor examencommissieleden en het instellen van een toetscommissie in overleg met de AFM. Het panel heeft kennisgenomen van deze analyse en gesproken met een vertegenwoordiging van de examencommissie. Het panel constateert dat de examencommissie bezig is om op een gedegen wijze haar positie en functioneren te versterken en in lijn met de wettelijke taken te brengen.

De examencommissie heeft de toetscommissie DBKV (ingesteld medio 2010) gemandateerd tot het uitvoeren van het toetsbeleid op de volgende punten:

- Waken over de uitvoering van het toetsplan en adviseren over de vormgeving van toetsen en het toetsbeleid binnen de opleiding. Het handhaven en verbeteren van de kwaliteit van de toetsen is het hoofdaandachtsgebied van de toetscommissie. Daarnaast heeft de toetscommissie ook beleidsvormende taken.

De commissie bewaakt of de uitgangspunten van het curriculum worden gewaarborgd binnen het toetshuis en de uitgangspunten van het toetsbeleid worden gewaarborgd in de toetspraktijk;

- Ondersteunen van docenten bij het construeren van nieuwe toetsen. Hierbij waakt de toetscommissie ervoor dat de nagestreefde competenties voldoende uitgewerkt zijn en er voldoende afstemming is van de toetsen op de individuele leerdoelen van de student;
- De toetscommissie is nauw betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van de toetsen. Wanneer de relevantie of de representativiteit van de toets te wensen over laat, kan de vooraf opgestelde cesuur worden gewijzigd. De toetscommissie doet op aanvraag van de examinatoren een uitspraak hierover. De examencommissie is verantwoordelijk voor een eventuele aanpassing van de normeringseis.

Naast de examencommissie vervult de opleidingscoördinator een belangrijke rol in het kwaliteitsbeleid rond toetsing en beoordeling. Deze organiseert scholing, controleert toetsen, voert overleg met de docenten over de toetsen. In 2012-2013 heeft de ABKM gefocust op het beoordelen van de diverse leerwegaafhankelijke beoordelingsformulieren, de verhouding leerwegaafhankelijke en leerwegaafhankelijke toetsen en beoordelen en tot slot het beschrijven van toetsplannen in de onderwijsbeleidsdocumenten. Het panel constateert dat de formele borging van toetsing en beoordeling bij de opleiding DBKV op orde is.

Een andere manier waarop de kwaliteit van de opleiding wordt bewaakt, is de betrokkenheid van de beroepenveldcommissie bij het afstuderen. Leden van de beroepenveldcommissie zijn inhoudelijk betrokken bij de scripties en de eindpresentaties van de examenkandidaten van de opleiding. Bij de scripties geeft zij een schriftelijk advies en bij de eindprestaties geeft zij mondeling commentaar.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Algemeen

Het vierde jaar van de opleiding staat in het teken van het afstuderen van de student. Het afstuderen binnen de opleiding DBKV bestaat uit drie onderdelen:

- Beeldend werk: alle studenten studeren af met beeldend (twee- of drie dimensionaal) werk. Dit werk wordt opgevat als artistiek onderzoek. Afgestudeerden presenteren hun beeldend werk in de eindexamententoonstelling van de ABKM;
- Theorie: alle studenten verrichten onderzoek op kunsttheoretisch (kunst- en cultuureducatie) gebied. Afhankelijk van het gekozen profiel is dit een scriptie (BEE/KPD) of een praktijkonderzoek (KCE);
- Stage: alle studenten lopen een onderwijsstage van tien weken en een profielstage van tien weken. Deze laatste kan alleen gestart worden bij het reeds behaald hebben van de onderwijscompetenties op niveau 4, anders wordt er gekozen voor het behalen van de ontbrekende onderwijscompetenties middels nóg een onderwijsstage.

De totale omvang van deze drie onderdelen is 60 EC.

Voor studenten die starten met afstuderen is de handleiding *Scriptie- en onderzoek, schrijven en vormgeven 2012-2013* beschikbaar.

De handleiding geeft ondersteuning bij het schrijven van scripties en onderzoeksverslagen en geeft informatie over de opzet/vormgeving van het onderzoek, richtlijnen voor bronvermelding, kwaliteitscriteria voor onderzoeks- en deelvragen en het correct gebruik van onderzoeksmethoden. Daarnaast bevat de handleiding de beoordelingsformulieren met beoordelingscriteria voor de drie (afstudeer)onderdelen.

Afstudeerwerken

Het panel heeft van vijftien studenten het afstudeerwerk bestudeerd. Van de vijftien dossiers heeft de opleiding er vier geselecteerd en het panel heeft uit een overzicht van afgestudeerden van de afgelopen twee studiejaar een selectie van elf gemaakt. De elf dossiers zijn door het panel geselecteerd op 1) een evenwichtige spreiding van het eindcijfer in een range van net voldoende tot goed, 2) over de jaren van afstuderen, waarbij het accent is gelegd op het laatste studiejaar en 3) een evenwichtige spreiding naar de drie profielen BEE, KCE en KPD. In bijlage 6 is een overzicht opgenomen van de geselecteerde werken. Het panel heeft het afstudeerwerk beoordeeld met gebruikmaking van de beoordelingsformulieren van de opleiding. Daarbij heeft het panel gekeken naar de methodische aanpak, het resultaat van het werk, het afstudeerniveau en de beoordeling van de opleiding. Daarnaast heeft het panel de eindexamentoonstelling van het beeldend werk van de huidige lichting afstudeerders bezichtigd en hierbij een toelichting gekregen van de begeleidende docenten. Via de catalogus *I am graduating 2012* en het startbekwaamheidsdossier heeft het panel kennisgenomen van het beeldend werk van studenten uit 2012.

Het panel is positief over het beeldend werk van studenten. Het laat zowel in artistiek/creatief als in ambachtelijk-technisch opzicht een goed niveau zien. Het meeste werk getuigt van een persoonlijke keuze voor een bepaalde thematiek en vormgeving.

Het panel is positief over de scripties en praktijkonderzoeken op kunsttheoretisch gebied als het gaat om onderwerpkeuze en relevantie. Wel heeft het panel bij dit afstudeeronderdeel een aantal algemene observaties waar de opleiding naar haar mening aandacht aan dient te besteden. In het algemeen is het panel van oordeel dat de methodische aanpak beter kan. In sommige opdrachten zijn studenten beperkt in staat om de methodologische keuzes in hun onderzoek te verantwoorden. Daarnaast heeft het panel in enkele scripties en onderzoeken of geen of zeer brede, niet expliciete probleem- en vraagstellingen aangetroffen, waardoor het werkstuk weinig specifiek werd en conclusies weinig toegespitst waren. Ook de Nederlandse taal, het bronnengebruik en de verantwoording daarvan is een aandachtspunt voor de opleiding. Zo is het panel opgevallen dat studenten veel gebruik maken van internetbronnen. Het panel heeft deze aandachtspunten met de opleiding besproken. Voor de opleiding waren deze herkenbaar en aanleiding tot verbetering.

Tot slot heeft het panel gekeken naar de stageverslagen, waarin de student verslag doet van zijn onderzoek op didactisch/pedagogisch gebied. Deze verslagen zijn naar het oordeel van het panel, hoewel verschillend van aard, van voldoende niveau.

Beoordeling afstudeerwerk

Naast de inhoudelijke beoordeling van het afstudeerwerk heeft het panel gekeken naar de beoordelingen van de vijftien werken door de begeleidend docenten van de opleiding. Het panel stelt vast dat voor ieder onderdeel van het afstuderen een apart beoordelingsformulier bestaat. Het panel kan zich in grote lijnen vinden in de cijfermatige oordelen van de docenten. Het valt het panel wel op dat er in de formulieren weinig tot geen ruimte is voor feedback of een toelichting op de beoordeling. Dit maakt dat het voor een buitenstaander niet meteen duidelijk is op welke wijze het cijfer tot stand is gekomen. Een klein deel van de docenten lost dit op door op de achterzijde van het beoordelingsformulier een toelichting te schrijven. Het panel is van oordeel dat dit aspect beter en systematischer kan.

De beoordeling van het afstudeerwerk wordt door twee docenten van de opleiding uitgevoerd, de begeleidend docent en de tweede beoordelaar. Beide docenten bestuderen het werk van de student afzonderlijk. Opvallend, in een aantal gevallen, is dat de ene docent werkt met cijfers en de andere met oordelen als voldoende, ruim voldoende of goed. Het panel pleit hier voor meer uniformiteit.

Afgestudeerden deelden desgevraagd in het gesprek met het panel mee dat de opleiding heeft bijgedragen aan hun persoonlijke ontwikkeling en professionele groei, zowel op het gebied van kunsttheorie, onderwijsdidactiek, vaardigheden en beeldende vorming. Werkveldvertegenwoordigers geven desgevraagd aan tevreden te zijn over het niveau van de studenten van de opleiding, waarbij zij aangeven dat het docentschap lastig kan zijn vanwege het vakmanschap-meesterschap, waarin je door ervaring en oefening vaak nog moet groeien.

Overwegingen en conclusie

Het panel is van mening dat het systeem van toetsing van voldoende kwaliteit is. De opleiding gebruikt een variatie aan toetsvormen die passen bij het onderwijs, de leerdoelen en de lesstof. De kwaliteit van de toetsen is, op een enkele uitzondering na, voldoende. De examencommissie functioneert nog relatief kort volgens de wettelijke taken die aan deze commissie zijn toebedeeld. Het panel constateert dat de commissie voortvarend haar taken ter hand neemt en bezig is om haar positie en taakinvulling op niveau te brengen. Het panel heeft daar vertrouwen in.

Het panel stelt vast dat de studenten de beoogde eindkwalificaties behalen. Bij de bestudering van de scripties en praktijkonderzoeken heeft het panel een aantal opmerkingen gemaakt over de methodische aanpak, de Nederlandse taal, het bronnengebruik en de verantwoording daarvan. Daarnaast kan de opleiding meer aandacht besteden aan de toelichting op het beoordelingsformulier en een uniforme aanpak bij het toekennen van oordelen. Het panel constateert dat de opleiding reeds stappen heeft gezet om de kwaliteit van het (praktijk)onderzoek te verbeteren. De ontwikkeling en invoering van een uniforme beoordelingssystematiek en van -procedures voor scripties en onderzoeken, de invoering van het vak Onderzoeksvaardigheden, de samenstelling van de gids *Studieondersteuning scripties en onderzoeken DBKV* en de deskundigheidsbevordering van docenten in het kader van onderzoeksbegeleiding zijn hier voorbeelden van.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties</i>	Voldoende
<i>Standaard 2 Oriëntatie van het programma</i>	Voldoende
<i>Standaard 3 Inhoud van het programma</i>	Voldoende
<i>Standaard 4 Vormgeving van het programma</i>	Voldoende
<i>Standaard 5 Instroom</i>	Goed
<i>Standaard 6 Studeerbaarheid</i>	Goed
<i>Standaard 7 Duur</i>	Voldaan
<i>Standaard 8 Personeelsbeleid</i>	Voldoende
<i>Standaard 9 Kwaliteit van het personeel</i>	Voldoende
<i>Standaard 10 Kwantiteit van het personeel</i>	Voldoende
<i>Standaard 11 Materiële voorzieningen</i>	Voldoende
<i>Standaard 12 Studiebegeleiding</i>	Voldoende
<i>Standaard 13 Evaluatie resultaten</i>	Voldoende
<i>Standaard 14 Verbetermaatregelen</i>	Voldoende
<i>Standaard 15 Betrokkenheid bij kwaliteitszorg</i>	Voldoende
<i>Standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties</i>	Voldoende

Overwegingen en conclusie

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving van Zuyd Hogeschool als **voldoende**.

4 Aanbevelingen

Het panel raadt de opleiding aan aandacht te schenken aan:

De zichtbaarheid en de profilering van de opleiding (standaard 1)

Het panel is van oordeel dat zowel de externe als de interne profilering en positionering van de opleiding een punt van aandacht is. Het stelt vast dat de opleiding DBKV wel steeds in beweging is maar teveel probeert om op alle ontwikkelingen te reageren en deze te incorporeren in de al volle opleiding. Het panel raadt de opleiding aan ten aanzien van haar profiel duidelijke en beperkende keuzes te maken en vervolgens gericht op deze keuzes in te zetten. Een heldere externe profilering zal meer aantrekkingskracht uitoefenen op potentiële studenten.

Ook vindt het panel dat de opleiding zich binnen de academie of de toekomstige faculteit AFM beter op de kaart kan zetten, om te beginnen in de algemene propedeuse. De opleiding is ook in dit opzicht vooral reactief en te weinig zichtbaar. Het panel ziet het als een kans voor de opleiding om zich vanuit een (kunst)educatieve faculteit steviger en zelfbewuster te profileren en te positioneren. Binnen een educatieve faculteit dient de opleiding wel verbonden te blijven aan de beeldende kunsten.

Onderzoek (standaard 2)

Eén van de ontwikkelingen in het hoger beroepsonderwijs is de roep om meer onderzoek en meer onderwijs in onderzoeksvaardigheden. Het panel acht een onderzoekende houding van de DBKV studenten van belang, maar bepleit een realistische en functionele plaats van onderzoek in de opleiding. Dat betekent keuzes maken voor die onderzoeksvaardigheden die in de toekomstige beroepspraktijk van de studenten relevant en toepasbaar zijn.

Actuele internationale literatuur (standaard 2 en 11)

Het panel acht actualisering van internationale literatuur op het gebied van de beeldende vorming, didactiek en pedagogiek gewenst.

Het leggen van verbindingen (standaard 2)

De opleiding DBKV is een kleine opleiding. Het kan zich versterken en verbreden door meer externe verbindingen met inhoudelijk relevante partners aan te gaan. Dat zijn andere bacheloropleidingen in Maastricht (docent muziek; docent theater) in een eventueel te vormen kunsteducatieve faculteit, maar ook een lectoraat en de master kunsteducatie.

De drie afstudeerprofielen (standaard 3)

De drie afstudeerprofielen zijn gerelateerd aan de expertisegebieden praktisch beeldend, kunst- en cultuurtheorie en didactiek en onderwijskunde. Het panel vraagt zich af of dit gezien de toekomstige arbeidsmarkt van de studenten wel de meest aangewezen keuze is. De nadruk in de omschrijving van twee profielen op onderzoek is, gezien de beperkte tijd voor het aanbrengen van onderzoeksvaardigheden, niet realistisch. De naamgeving van de profielen 'Kunst- en Cultuureducatie' en 'Kunstpedagogiek en -didactiek' is weinig onderscheidend.

Kennis en kunde docententeam (standaard 9)

Het panel beveelt aan om meer en gericht aandacht te besteden aan het ontwikkelen en op peil houden van relevante (internationale) kennis en kunde van het docententeam in de vorm van bij- en nascholing op voor de opleiding relevante terreinen.

Aandacht voor methodische aanpak scripties en onderzoek (standaard 16)

Het is van belang dat studenten hun vraagstelling in scripties en onderzoeken overwegen en concreet toegespitst, formuleren. Hierdoor wordt de literatuurkeuze meer doelgericht en methodologische keuzes in onderzoek meer verantwoord. De uitwerking krijgt zo meer inhoudelijke richting en conclusies en aanbevelingen gaan er toe doen. Let in dit geval ook op het gebruik van de Nederlandse taal, het bronnengebruik en de verantwoording daarvan.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

Competentiegroep 1: CREËREND VERMOGEN	
De beginnende docent creëert beelden die voortkomen uit het volgen van een artistieke visie en kan dit creatieve proces in dienst van het docentschap stellen; De beginnende docent:	
1.01	beschikt over en maakt gebruik van kennis van en inzicht in de historie van Cultuur, Kunst en Vormgeving;
1.02	beschikt over kennis en maak gebruik van kennis in de belangrijkste ontwerpmethodes en autonome beeldende processen en kan werken met inzicht in ruimtelijke, vormelijke, artistieke, functionele en esthetische waarden;
1.03	beschikt over en maakt gebruik van kennis en inzicht in de wijze waarop beelden, vormen, materialen, texturen, verhoudingen en kleuren: betekenissen kunnen overdragen en ervaringen kunnen veroorzaken;
1.04	beschikt over en maakt gebruik van kennis en inzicht m.b.t. materialen en technieken die nodig zijn voor de realisatie van twee- en drie dimensionale vormgevingsproducten en autonome beeldende kunstobjecten;
1.05	kan concepten voor 2D/3D/4D-vormgevingsproducten en autonome kunstobjecten ontwikkelen en onderbouwen waarbij een idee, visie of thematiek op een door de vormgever/kunstenaar eigen manier en stijl wordt verbeeld en overdrachtelijk gemaakt;
1.06	kan relevante (wetenschappelijke) inzichten, theorieën, concepten en onderzoeksresultaten toepassen bij het oplossen van beeldende probleemstellingen en authentieke beroepsopdrachten;
1.07	houd bij het ontwerpen of maken van autonoom beeldende kunst indien nodig rekening met doel, doelgroep, technische- en overige randvoorwaarden;
1.08	kan beeldende concepten m.b.v. verschillende materialen en technieken zichtbaar en tastbaar maken.

Competentiegroep 2: (KUNST-)PEDAGOGISCH EN DIDACTISCH VERMOGEN

De beginnende docent zet (kunst-)pedagogische, didactische en vakinhoudelijke kennis, inzicht en vaardigheden op een methodische wijze in bij educatieve activiteiten om het beeldend vermogen van de leerling/cursist te ontwikkelen;

De beginnende docent:

2.01	stimuleert, begeleidt en adviseert leerlingen/cursisten (individueel of als groep) bij het ontwikkelen van een beeldend vermogen, bij de keuze en het gebruik van beeldende middelen, bij het oplossen van beeldende problemen en bij de presentatie en de beschouwing van het gemaakte werk;
2.02	begeleidt en adviseert leerlingen/cursisten (individueel of als groep) bij culturele activiteiten binnen het gehele spectrum van de kunsten;
2.03	biedt leerlingen/cursisten kennis en inzicht van het maatschappelijke functioneren van kunst in een brede culturele en cultuurhistorische context;
2.04	toont in staat te zijn het beeldend vermogen en de zich ontwikkelende kunstzinnige en culturele inzichten een betekenisvolle plaats te geven bij de zelfontplooiing van de leerling/cursist;
2.05	houdt rekening met verschillen tussen leerlingen/cursisten (bijvoorbeeld: cultureel, sociaaleconomisch of ontwikkelingspsychologisch);
2.06	is in staat algemene didactische en onderwijskundige kennis en vaardigheden op het gebied van de kunsteducatie toe te passen;
2.07	houdt rekening met eventuele leer- en gedragsproblemen bij leerlingen/cursisten en weet waar nodig externe deskundigheid in te roepen;
2.08	toont in staat te zijn instrumenten voor proces- en productevaluaties (toetsing, examinering en afsluiting) te hanteren en betreft daarbij vakoverstijgende en algemene onderwijsdoelen;
2.09	toont in staat te zijn te kunnen zorgen voor een veilige leeromgeving en bevorderen van persoonlijke, sociale en morele ontwikkeling of: bevorderen van de ontwikkeling tot een zelfstandig en verantwoordelijk persoon - <i>Pedagogisch competent</i> ;
2.10	toont in staat te zijn een krachtige leeromgeving voor leerlingen/cursisten te kunnen verwezenlijken - <i>Vakinhoudelijk en didactisch competent</i> ;

Competentiegroep 3: OPERATIONALISEREND VERMOGEN	
De beginnende docent kan voor zichzelf en anderen een inspirerende en functionele onderwijssituatie opzetten en in stand houden;	
De beginnende docent:	
3.01	toont in staat te zijn de materiële en immateriële leeromgeving zo in te richten dat interesse in de beeldende kunst en vormgeving wordt gewekt en levend gehouden;
3.02	toont zijn/haar vermogen om te zorgen voor een leef- en leerklimaat dat overzichtelijk, ordelijk en taakgericht is - <i>Organisatorisch competent</i> ;
3.03	toont in staat te zijn methodisch verantwoord lesmateriaal te ontwerpen en kan dit toepassen;
3.04	toont een vraaggerichte houding, kan leerervaringen vertalen naar educatieve activiteiten en kan deze activiteiten organiseren;
3.05	toont zich bewust van de noodzaak zakelijke voorzieningen te treffen om ook op de lange termijn beroepsmatig zelfstandig als docent werkzaam te kunnen zijn.

Competentiegroep 4: VERMOGEN TOT SAMENWERKEN	
De beginnende docent is in staat een zelfstandige bijdrage te leveren aan een gezamenlijk educatief product of proces;	
De beginnende docent:	
4.01	toont in staat te zijn in afstemming met anderen/collega's (kunst-) pedagogische doelen te kunnen realiseren - <i>Competent in samenwerken in een team</i> ;
4.02	toont in staat te zijn de eigen bekwaamheden in een samenwerkingsverband in te zetten en kan daarbij begrip, respect en waardering opbrengen voor de verschillende verantwoordelijkheden en belangen van anderen - <i>Competent in samenwerken in een team</i> ;
4.03	voert constructief overleg met collega's en kan collegiale ondersteuning geven en ondersteuning geven en respecteren - <i>Competent in samenwerken in een team</i> ;
4.04	kan leiding geven en toont in staat te zijn te zorgen voor een sfeer van omgaan met en samenwerken tussen leerlingen/cursisten - <i>Interpersoonlijk competent</i> ;
4.05	toont in staat te zijn om in het belang van de leerlingen/cursisten een goede relatie te onderhouden met ouders, buurt, bedrijven en instellingen - <i>Competent in samenwerken met de omgeving</i> ;

Competentiegroep 5: COMMUNICATIEF VERMOGEN

De beginnende docent kan effectief en efficiënt zijn of haar artistieke, pedagogische en didactische visies in onderling verband hanteren, presenteren en toelichten.

De beginnende docent:

5.01	zet uiteenlopende communicatieve vaardigheden in om zijn of haar artistieke, pedagogische en didactische visies toe te lichten naar te onderscheiden doelgroepen;
5.02	verantwoord zijn of haar artistieke, pedagogische en didactische visies en de daaruit voortvloeiende keuzes in het kader van de waarden en identiteitsuitspraken die gelden binnen de school of instelling plaatsen;
5.03	gaat buiten de school of instellingcontacten aan die relevant zijn voor een eigen kunsteducatief en cultureel netwerk en weet deze te onderhouden;
5.04	toont in staat te zijn te onderhandelen over organisatorische, financiële en inhoudelijke aspecten van zijn of haar beroepspraktijk als docent.

Competentiegroep 6: REFLECTIEF VERMOGEN

De beginnende docent kan eigen (kunst-)pedagogisch, didactische en artistieke handelen onderzoeken, analyseren, duiden en beoordelen.

De beginnende docent:

6.01	beoordeelt het eigen didactisch handelen op (kunst)pedagogische waarde en effectiviteit;
6.02	plaatst culturele ontwikkelingen in een maatschappelijke context en relateert deze aan het eigen (kunst)pedagogisch handelen;
6.03	toont over brede kennis te beschikken van de actuele ontwikkelingen binnen het eigen (kunst)pedagogische vakgebied, de beeldende kunst en vormgeving, de andere kunstdisciplines en de beeldcultuur in het algemeen;
6.04	toont over brede kennis te beschikken van de kernconcepten, structuren, werkwijzen en theorieën van de beeldende kunst en vormgeving, de andere kunstdisciplines en van de historische en sociaal-maatschappelijke bedding daarvan;
6.05	toont inzicht in de samenhang tussen de verschillende beeldende en vormgevende disciplines en tussen de manieren waarop deze beschouwd worden en relateert dit aan het eigen (kunst)pedagogisch vakgebied.

Competentiegroep 7: VERMOGEN TOT GROEI EN ONTWIKKELING

De beginnende docent kan zijn of haar docentschap verder ontwikkelen en verdiepen.

De beginnende docent:

7.01	toont een oriënterende en onderzoekende houding en staat open voor nieuwe inzichten en vaardigheden wat betreft methoden, technieken en materialen - <i>Competent in reflectie en ontwikkeling;</i>
7.02	is in staat de persoonlijke (kunst)pedagogische visie steeds verder te ontwikkelen - <i>Competent in reflectie en ontwikkeling;</i>
7.03	gaat constructief om met kritiek van anderen - <i>Competent in reflectie en ontwikkeling;</i>
7.04	herkent nascholingsvragen, formuleert deze en is bereid tot deelname aan nascholing - <i>Competent in reflectie en ontwikkeling;</i>
7.05	draagt individueel of met collegae bij aan adoptie en implementatie van onderwijsvernieuwingen.

Competentiegroep 8: OMGEVINGSGERICHTHEID

De beginnende docent kan relevante omgevingsfactoren in de samenleving signaleren en deze gebruiken bij zijn werkzaamheden als docent.

De beginnende docent:

8.01	toont inzicht in de relaties tussen onderwijs, vorming en opvoeding binnen een sociaal-culturele context;
8.02	houdt zich op de hoogte van ontwikkelingen wat betreft het werk en ideeën van kunstenaars en vormgevers uit de eigen discipline en uit de eigen en andere culturen en laat zich daardoor inspireren;
8.03	toont inzicht in de functie en plaats van de kunsten in verschillende sectoren van de samenleving en verwerkt die in zijn professioneel handelen als docent;
8.04	hanteert kennis van de organisatiestructuur van de binnen- en buitenschoolse (kunst)educatie.

Competentiegroep 9: PERCEPTIE EN EXPRESSIE

De beginnende docent is in staat tot het waarnemend ontwerpen en presenteren van conclusies als essentieel onderdeel van het beeldende proces.

De beginnende docent:

9.01	kan waarnemingen in al haar facetten (alle zintuigen) hanteren en gebruikt ze als instrument voor visualisatie, materialisatie en onderzoek;
9.02	kan de visueel waarneembare omgeving op een 'drager' (papier e.d.) noteren en/of via andere media (schetsen, fotografie, monteren, film, afdrukken);
9.03	kan het onderzoeks-, analyse- en ontwerpproces zichtbaar maken;

Competentiegroep 10: ONDERZOEKEND VERMOGEN

De beginnende docent ontwikkelt vakinhoudelijke kennis, inzichten en vaardigheden gebaseerd op eigen toegepast onderzoek.

De beginnende docent:

10.01	kan op methodische wijze informatie in woord en beeld verzamelen, analyseren, beoordelen en gebruiken als bron voor het professioneel handelen (verwerken);
10.02	kent verschillende onderzoeksmethoden en is in staat deze adequaat toe te passen bij het oplossen van onderzoeksproblemen;
10.03	is in staat kritisch te reflecteren op zijn/haar beroepsmatig handelen, kan dit onderzoeken, toetsen en verder ontwikkelen.

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

Curriculum propedeuse 2012 2013

jaar	blo	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	
1		Praktijk Het lichaam								
		10PDPR01	Praktijk 01	tekenen / schilderen 1	2	8	56	5	5,5	
				grafisch ontwerpen 1	1		28	5		
				gemengde media 1	2		56	5		
				ruimtelijk ontwerpen 1	1		28	5		
				fotografie / video	1		28	5		
				ideeontwikkeling	1		28	5		
		Vaardigheden								
		10PDVA01	Vaardigheden 01	tekenen constructief 1	1	3	28	5	5,5	
				materialiteit 1	1		28	5		
				werkplaatsinstructie	1		28	VLD		
		Algemene Theorie								
		10PDAT01	Alg Theorie 01	kunstgeschiedenis 1	2	4	56	5	5,5	
				beeld en media 1	1		28	5		
				cultuurbeschouwing 1	1		28	5		
						15				
2		Praktijk De Ruimte								
		10PDPR02	Praktijk 2	tekenen / schilderen 2	2	8	28	5	5,5	
				grafisch ontwerpen 2	1		28	5		
				gemengde media 2	2		28	5		
				ruimtelijk ontwerpen 2	1		28	5		
				fotografie / video	1		28	5		
				ideeontwikkeling	1		28	5		
		Vaardigheden								
		10PDVA02	Vaardigheden 2	tekenen constructief 2	1	3	28	5	5,5	
				materialiteit / kleur	1		28	5		
				computertechnieken	1		28	5		
		Algemene Theorie								
		11PDAT02	Alg Theorie 02	kunstgeschiedenis 2	1	4	28	5	5,5	
				Beeld en media 2	1		28	5		
				cultuurbeschouwing 2	1		28	5		
Portfolio-assesment/SLB 1	1			28	5					

15

Curriculum DBKV 2012-2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	
2	5	Project/praktijk/toepassing								
		09DOPR05	Praktijk 05	Tekenen en Schilderen *	2		56	5	5,5	
				Plastische vormgeving *	2		56	5		
				Fotografie *	2	6	56	5		
				Grafische en Illustr. Vormg *	2		56	5		
				Productvormgeving *	2		56	5		
		* 3 van 5 kiezen	Vaardigheden							
	09DOVA05	Vaardigheden 05	Video	1	2	28	5	5,5		
			Webdesign	1		28	5			
	Theorie									
	09DOTH05	Theorie 05	VD - Vakdidactiek	1		28	5	5,5		
			OWK - Onderwijskunde	1	3	28	5			
			VGK	1		28	5			
	Onderzoek									
	09DOON05	Onderzoek 05	Excursie	2	2	56	5	5,5		
Alg theorie										
11DOAT05	Alg Theorie 05	KG - Kunstgeschiedenis	1	2	56	5	5,5			
		CO1 - Cultureel ondernemen 1	1			5				
					15					
6	6	Project/praktijk/toepassing								
		09DOPR06	Praktijk 06	Tekenen en Schilderen *	2		56	5	5,5	
				Plastische vormgeving *	2		56	5		
				Fotografie *	2	6	56	5		
				Grafische en Illustr. Vormg *	2		56	5		
				Productvormgeving *	2		56	5		
		* 3 van 5 kiezen	Vaardigheden							
	09DOVA06	Vaardigheden 06	Video	1		28	5	5,5		
			Webdesign	1	3	28	5			
			EHBO - Eerste Hulp bij Ongelukken	1		28	5			
	Theorie									
	09DOTH06	Theorie 06	VD - Vakdidactiek	1		28	5	5,5		
			OWK - Onderwijskunde	1	3	28	5			
			VGK	1		28	5			
	Onderzoek									
09DOON06	Onderzoek 06	CKV / Museum	1	1	28	5	5,5			
Alg theorie										
11DOAT06	Alg Theorie 06	KG - Kunstgeschiedenis 6	2	2	56	5	5,5			
					15					
7	7	BPV / Stage								
		09DOST07	Stage 07	Onderwijsstagevoorbereiding	11	12	308	5	5,5	
				Onderwijsstage				5		
		Eindevaluatie onderwijsstage		5						
		Ond.stage tussenevaluaties		1				28		5
	Alg Theorie 7									
	11DOAT07	Alg Theorie 07	KG	3	3	84	5	5,5		
						15				
	8	2	Project/praktijk/toepassing							
			09DOPR08	Praktijk 08	Tekenen en Schilderen *	2		56	5	5,5
					Plastische vormgeving *	2		56	5	
					Fotografie *	2	4	56	5	
					Grafische en Illustr. Vormg *	2		56	5	
					Productvormgeving *	2		56	5	
		* 2 van 5 kiezen	Theorie							
09DOTH08		Theorie 08	VD - Vakdidactiek	1	2	28	5	5,5		
			OWK - Onderwijskunde	1		28	5			
Alg Theorie 8										
09DOAT08		Alg Theorie 8	KG - Kunstgeschiedenis 8	2	2	56	5			
BPV / Stage										
11DOST08	Stage 08	BPV-2 (OA)	2	7	84	5	5,5			
		BPV-2 (SE)	3			5				
		BPV-3	1			28		5		
		CO2 - Cultureel ondernemen 2	1			28		5		
					15					

Curriculum DBKV 2012-2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	
3	9	Project/praktijk/toepassing								
		09DOPR09	praktijk 09	Tekenen en Schilderen *	2		56	5	5,5	
				Plastische vormgeving *	2		56	5		
				Fotografie *	2	6	56	5		
				Grafische en Illustr. Vormg *	2		56	5		
				Productvormgeving *	2		56	5		
		Theorie								
		11DOTH09	Theorie 09	VD - Vakdidactiek	1		28	5	5,5	
				OWK - Onderwijskunde	1		28	5		
				KG - Kunstgeschiedenis	1	6	28	5		
	KUA			1		28	5			
	Interfacultair onderwijs			2		56	5			
	BPV / Stage									
	11DOST09	Stage 09	CO3 - Cultureel ondernemen 3	1		28	5	5,5		
			BPV - 5 OS	2	3	56	5			
						15				
	10	Project/praktijk/toepassing								
		09DOPR10	Praktijk 10	Tekenen en Schilderen *	2		56	5	5,5	
				Plastische vormgeving *	2		56	5		
				Fotografie *	2	6	56	5		
Grafische en Illustr. Vormg *				2		56	5			
Productvormgeving *				2		56	5			
Theorie										
09DOTH10		Theorie 10	VD - Vakdidactiek	1		28	5	5,5		
			OWK - Onderwijskunde	1		28	5			
			KG - Kunstgeschiedenis	1	5	28	5			
	KUA		1		28	5				
	Interfacultair onderwijs		1		28	5				
BPV / Stage										
09DOST10	Stage 10	BPV - 4 ICGO	2		56	5	5,5			
		BPV - 5 OS	2	4	56	5				
					15					
3	11	Praktijk/Theorie/Project			Minor					
		* 1 kiezen	Minor extern *			15	15	420		
			Minor Utopia * Intern			15	15	420		
		Praktijk								
			Praktijk 11	Tekenen en Schilderen	5	5	140	5	5	5,5
				Plastische vormgeving					5	
				Fotografie					5	
				Grafische en Illustr. Vormg					5	
				Productvormgeving					5	
		Theorie								
			Theorie 11	VD - Vakdidactiek	5	5	140	5	5	5,5
				OWK - Onderwijskunde					5	
				KG - Kunstgeschiedenis					5	
				Kunst en Cultuureducatie					5	
		Project								
		ICGO	5	5	140	5	5,5			
					15					
			Beeldende Praktijk							
12	Project/praktijk/toepassing									
	09BPPR12	Praktijk 12 B&P	Tekenen en Schilderen *	2		56	5	5,5		
			Plastische vormgeving *	2		56	5			
			Fotografie *	2	6	56	5			
			Grafische en Illustr. Vormg *	2		56	5			
			Productvormgeving *	2		56	5			
	Theorie									
	11BPTH12	Theorie 12 B&P	KPD- Kunstpedagogiek en Didactiek	1		28	5	5,5		
			BP-Beeld en Praktijk	1	4	28	5			
			KC - Kunst en Cultuureducatie	1		28	5			
Onderzoeksvaardigheden			1		28	4				
BPV / Stage										
			Beeldende Praktijk							
09BPST12	Stage 12 B&P	BPV - 5 OS	5	5	140	5	5,5			
					15					

Curriculum DBKV 2012-2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	
Kunstpädagogiek en -didactiek										
3	12	Project/praktijk/toepassing								
		09KDPR12	Praktijk 12 K&D	Tekenen en Schilderen *	2	2	56	5	5,5	
		* 1 van 5 kiezen		Plastische vormgeving *	2		56	5		
		Fotografie *		2	56		5			
		Grafische en Illustr. Vormg *		2	56		5			
		Productvormgeving *		2	56		5			
	Theorie									
	11KDTH12	Theorie 12 K&D	KPD- Kunstpedagogiek en Didactiek	5	8	140	5	5,5		
			KC- Kunst en Cultuureducatie	2		56	5			
			Onderzoeksvaardigheden	1		28	5			
	BPV / Stage									
	09KDST12	Stage 12 K&D	BPV - 5 OS	5	5	140	5	5,5		
15										
Kunst- en Cultuureducatie										
3	12	Project/praktijk/toepassing								
		09KGPR12	Praktijk 12 K&G	Tekenen en Schilderen *	2	2	56	5	5,5	
		* 1 van 5 kiezen		Plastische vormgeving *	2		56	5		
		Fotografie *		2	56		5			
		Grafische en Illustr. Vormg *		2	56		5			
		Productvormgeving *		2	56		5			
	Theorie									
	11KGTH12	Theorie 12 K&G	KPD- Kunstpedagogiek en Didactiek	2	8	56	5	5,5		
			KC- Kunst en Cultuureducatie	5		140	5			
			Onderzoeksvaardigheden	1		28	5			
	BPV / Stage									
	09KGST12	Stage 12 K&G	BPV - 5 OS	5	5	140	5	5,5		
15										

Curriculum DBKV 2012-2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	
Beeldende Praktijk										
4	13	Project/praktijk/toepassing								
		09BPPR13	Praktijk 13 B&P	Tekenen en Schilderen *	3	9	84	5	5,5	
		* 3 van 5 kiezen		Plastische vormgeving *	3		84	5		
		Fotografie *		3	84		5			
		Grafische en Illustr. Vormg *		3	84		5			
		Productvormgeving *		3	84		5			
	Theorie									
	10BPTH13	Theorie 13 B&P	KPD- Kunstpedagogiek en Didactiek	2	6	56	5	5,5		
			BP-Beeld en Praktijk	2		56	5			
			KC- Kunst en Cultuureducatie	2		56	5			
	15									
	4	14	Project/praktijk/toepassing							
09BPPR14			Praktijk 14 B&P	Tekenen en Schilderen *	3	9	84	5	5,5	
* 3 van 5 kiezen				Plastische vormgeving *	3		84	5		
Fotografie *				3	84		5			
Grafische en Illustr. Vormg *				3	84		5			
Productvormgeving *				3	84		5			
Theorie										
10BPTH14		Theorie 14 B&P	KPD- Kunstpedagogiek en Didactiek	2	6	56	5	5,5		
			BP-Beeld en Praktijk	2		56	5			
			KC- Kunst en Cultuureducatie	2		56	5			
15										
4		15	BPV / Stage							
	09BPST15		Stage 15 B&P	Onderwijsstage 15	15	15	420	5	5,5	
	15									
	16	BPV / Stage								
11BPST16		Stage 16 B&P	EIndassessment Startbekwaam	1	15	420	5	5,5		
		Profielstage 16	14	5						
15										

Curriculum DBKV 2012-2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem. >= cijfer	
4	13			Kunstpädagogiek en -didactiek						
				Project/praktijk/toepassing						
		09KDPR13	Praktijk 13 K&D	Tekenen en Schilderen *	3	3	84	5	5,5	
		* 1 van 5 kiezen		Plastische vormgeving *	3		84	5		
				Fotografie *	3		84	5		
				Grafische en Illustr. Vormg *	3		84	5		
		Productvormgeving *		3	84		5			
			Theorie	Kunstpädagogiek en -didactiek						
	09KDTH13	Theorie 13 K&D	KPD- Kunstpedagogiek en Didactiek	9	12	252	5	5,5		
			KC- Kunst en Cultuureducatie	3		84	5			
						15				
	14			Kunstpädagogiek en -didactiek						
				Project/praktijk/toepassing						
		09KDPR14	Praktijk 14 K&D	Tekenen en Schilderen *	3	3	84	5	5,5	
* 1 van 5 kiezen		Plastische vormgeving *		3	84		5			
		Fotografie *		3	84		5			
		Grafische en Illustr. Vormg *		3	84		5			
	Productvormgeving *	3		84	5					
		Theorie	Kunstpädagogiek en -didactiek							
09KDTH14	Theorie 14 K&D	KPD- Kunstpedagogiek en Didactiek	9	12	252	5	5,5			
		KC- Kunst en Cultuureducatie	3		84	5				
					15					
4	15	BPV / Stage		Kunstpädagogiek en -didactiek						
	09KDST15	Stage 15 K&D		Onderwijsstage 15	15	15	420	5	5,5	
						15				
	16	BPV / Stage		Kunstpädagogiek en -didactiek						
11KDST16	Stage 16 K&D		Eindassessment Startbekwaam	1	15	420	5	5,5		
		Profielstage 16	14	5						
					15					

Curriculum DBKV 2012-2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem. >= cijfer	
4	13			Kunst- en Cultuureducatie						
				Project/praktijk/toepassing						
		09KGPR13	Praktijk 13 K&C	Tekenen en Schilderen *	3	3	84	5	5,5	
		* 1 van 5 kiezen		Plastische vormgeving *	3		84	5		
				Fotografie *	3		84	5		
				Grafische en Illustr. Vormg *	3		84	5		
		Productvormgeving *		3	84		5			
			Theorie	Kunst- en Cultuureducatie						
	09KGTH13	Theorie 13 K&C	KPD- Kunstpedagogiek en Didactiek	3	12	84	5	5,5		
			KC- Kunst en Cultuureducatie	9		252	5			
						15				
	14			Kunst- en Cultuureducatie						
				Project/praktijk/toepassing						
		09KGPR14	Praktijk 14 K&C	Tekenen en Schilderen *	3	3	84	5	5,5	
* 1 van 5 kiezen		Plastische vormgeving *		3	84		5			
		Fotografie *		3	84		5			
		Grafische en Illustr. Vormg *		3	84		5			
	Productvormgeving *	3		84	5					
		Theorie	Kunst- en Cultuureducatie							
09KGTH14	Theorie 14 K&C	KPD- Kunstpedagogiek en Didactiek	3	12	84	5	5,5			
		KC- Kunst en Cultuureducatie	9		252	5				
					15					
4	15	BPV / Stage		Kunst- en Cultuureducatie						
	09KGST15	Stage 15 K&C		Onderwijsstage 15	15	15	420	5	5,5	
						15				
	16	BPV / Stage		Kunst- en Cultuureducatie						
11KGST16	Stage 16 K&C		Eindassessment Startbekwaam	1	15	420	5	5,5		
		Profielstage 16	14	5						
					15					

Curriculum DBKV 2012-2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem. >= cijfer	
KPD Kunstpedagogiek en -didactiek Kopstudie										
4	13	Project/praktijk/toepassing								
		09ZYPR13	praktijk 13	Tekenen en Schilderen *	3	3	84	5	5,5	
				Plastische vormgeving *	3		84	5		
				Fotografie *	3		84	5		
				Grafische en Illustr. Vormg *	3		84	5		
				Productvormgeving *	3		84	5		
		* 1 van 5 kiezen								
	Theorie									
	10ZYTH13	Theorie 09	VD - Vakdidactiek	2	5	56	5	5,5		
			OWK - Onderwijskunde	2		56	5			
			CKV/Interfacultair	1		28	5			
	BPV / Stage									
	10ZYST13	Stage 13	BPV - 1	7	7	196	5	5,5		
						15				
14	Project/praktijk/toepassing									
	09ZYPR14	Praktijk 14	Tekenen en Schilderen *	3	3	84	5	5,5		
			Plastische vormgeving *	3		84	5			
			Fotografie *	3		84	5			
			Grafische en Illustr. Vormg *	3		84	5			
			Productvormgeving *	3		84	5			
	* 1 van 5 kiezen									
Theorie										
11ZYTH14	Theorie 14	VD - Vakdidactiek	2	6	56	5	5,5			
		OWK - Onderwijskunde	2		56	5				
		CKV / Interfacultair	1		28	5				
		Onderzoeksvaardigheden 1	1		28	5				
BPV / Stage										
11ZYST14	Stage 14	BPV - 2	6	6	168	5	5,5			
					15					
4	15	Theorie								
		09ZYTH15	Theorie 15	KPD- Kunstpedagogiek en Didactiek	5	6	140	5	5,5	
				KC - Kunst en Cultuureducatie	1		28	5		
	BPV / Stage									
	09ZYST15	Stage 15	BPV - 3	9	9	252	5	5,5		
						15				
	16	Theorie								
09ZYTH16		Theorie 16	KPD- Kunstpedagogiek en Didactiek	5	6	140	5	5,5		
			KC - Kunst en Cultuureducatie	1		28	5			
BPV / Stage										
11ZYST16	Stage 16	Eindassessment Startbekwaam	1	9	28	5	5,5			
		BPV - 4	8		224	5				
					15					

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

De heer prof. dr. F.H. Haanstra, voorzitter

De heer Haanstra is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van beeldende kunst en vormgeving en vanwege zijn inzicht in de internationale ontwikkelingen in dit werkveld. De heer Haanstra is werkzaam als bijzonder hoogleraar Cultuureducatie en Cultuurparticipatie aan Universiteit Utrecht. Tevens is hij lector Kunst- en Cultuureducatie aan Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. De heer Haanstra is lid van International Network for Research in Arts Education (INRAE) en redactielid van het tijdschrift Cultuur + Educatie. Hij werkt internationaal samen met International Society for Education through Art (InSEA). Hij heeft meerdere publicaties op zijn naam staan. Hij heeft in 2001 deelgenomen aan de visitatiecommissie Dans van de HBO Raad en in 2012 aan het panel Master Kunsteducatie Hanzehogeschool Groningen/NHL Hogeschool. Voor deze visitatie heeft de heer Haanstra onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1994	Doctoraat Psychologische, Pedagogische en Sociologische Wetenschappen - Rijksuniversiteit Groningen
1977	Doctoraal examen psychologie - Rijksuniversiteit Groningen
1975	Academie voor Beeldende Kunsten Minerva te Groningen
1969	HBS-A

Werkervaring:

2006 – heden	Bijzonder hoogleraar Cultuureducatie en Cultuurparticipatie, faculteit Geesteswetenschappen - Universiteit Utrecht
2002 – heden	Lector Kunst- en Cultuureducatie - Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
2001 – 2005	Bijzonder hoogleraar Cultuureducatie en Cultuurparticipatie, faculteit Sociale Wetenschappen - Universiteit Utrecht
1991 – 1996	Docent Kunstpsychologie, faculteit Pedagogiek - Hogeschool van Amsterdam
1979 – 2002	Senior onderzoeker - SCO-Kohnstamm Instituut (Universiteit van Amsterdam)
1973 – 1975	Kandidaat-assistent bij de subfaculteit Psychologie te Groningen

Overig:

	Lid - International Network for Research in Arts Education (INRAE)
	Lid redactie - tijdschrift Cultuur + Educatie
2010 – 2011	Lid - Verkenningcommissie kunstvakken
2010	Visiting scholar at Boston College (USA)
2008 – heden	Bestuurslid - Muziekcentrum Aslan in Amsterdam
2007	Lid commissie 'Intermediairs en cultuureducatie' - Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur
2006 – 2007	Lid profielcommissie C&M/E&M
2005 – 2010	Lid redactie - International Journal of Education through Art
2004 – 2005	Lid landelijke begeleidingscommissie Cultuurprofiel scholen
2004	Voorzitter van de commissie Kunsteducatie en Amateurkunst van de Amsterdamse Kunstraad
2002 – 2005	Lid Adviescommissie Cultuur en School en de BVE
2000	Lid van de commissie Kunsteducatie van de Amsterdamse Kunstraad
1997 – 2002	Bestuurslid Stichting Fonds Kunst en Educatie

- 1995 – 2002 Lid Commissie van Advies Faculteit Beeldende Vorming – Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
- 1987 – 1998 Bestuurslid INSEA Nederland (International Society for Education through Art)

Publicaties 2011-2013 (meer op aanvraag):

- Haanstra, F., Damen, M.L. & Van Hoorn, M.(2011). The U-Shaped Curve in the Low Countries: A Replication Study. *Visual Arts Research* 37 (1) p. 16 -29.
- Haanstra, F., Van Hoorn, M. & Damen, M.L. (2011). The U-curve going Dutch: Cultural differences in judgements of artwork from different age and expertise groups. *International Journal of Education through Art* 7 (2) p. 153 -169.
- Haanstra, F. (2011). Leven in een digitale kunstwereld. Interview met Brent Wilson. *Kunstzone*, 6, p. 40-41.
- Haanstra, F. (2011). Vijf denkwijzen over modern kunst. Interview Parsons. *Kunstzone*, 7/8, p. 35-37.
- Haanstra, F. (2011). Authentieke kunsteducatie: een stand van zaken. In *Authentieke Kunsteducatie*, Cultuur + Educatie 31 (p. 8-36). Utrecht: Cultuurnetwerk Nederland.
- Haanstra, F. (2011) Review of Children & Pictures. Drawing and understanding. Richard P. Jolley (2010). *International Journal of Education through Art* 7 (1), p. 99-101
- Haanstra, F. (2012). Educatieve neurowetenschappen: visies en ontwikkelingen. *Cultuur+Educatie* 3. Brein, kunst en educatie (pp. 10 - 25). Utrecht: Cultuurnetwerk Nederland.
- Haanstra, F. (2012). Het kunstzinnige brein. *Cultuur+Educatie* 34. Brein, kunst en educatie (pp. 28-71). Utrecht: Cultuurnetwerk Nederland.
- Haanstra, F. (2013). Key components of authentic arts education. In A de Vugt & I. Malmberg (Eds.). *European perspectives on music education* (pp. 17-30). Innsbruck: Helbling.

De heer P.H.A.M.Hagenaars

De heer Hagenaars is ingezet vanwege zijn werkvelddeskundigheid. Hij heeft ruime ervaring op het gebied van kunst en kunsteducatie. Daarnaast heeft de heer Hagenaars op dit gebied een ruime internationale kennis en ervaring. Hij is auteur van verschillende boeken en vele artikelen op het gebied van kunst en educatie en heeft ervaring als panellid van visitatiecommissies in het kunstonderwijs. Voor deze visitatie is de heer Hagenaars individueel geïnstrueerd over het proces van accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1965 – 1970 Eerstegraads opleiding Teken en kunstgeschiedenis

Werkervaring:

2013 – heden Directeur a.i. stichting Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst

2001 – 2012 Directeur stichting Cultuurnetwerk Nederland Utrecht, (inter)nationaal kenniscentrum voor cultuureducatie

2001 – heden Directeur stichting Ganzenmarkt 6 Utrecht

1999 – 2001 Directeur stichting Planet Junior Productions Utrecht

1999 – 2000 Directeur stichting LOKV Landelijk Instituut voor Kunsteducatie Utrecht

1994 – 1999 Faculteitsdirecteur Faculteit der Kunsten en directeur Academie voor Beeldende Vorming Tilburg

1992 – 1994 Directeur Academie voor Beeldende Vorming te Tilburg

1989 – 1992 Waarnemend directeur sector Welzijn gemeente Oss

1989 – 1992 Hoofd Hoofdafdeling Onderwijs en Welzijn gemeente Oss

1979 – 1992 Directeur-conservator gemeentelijk museum Jan Cunen Oss

- 1973 – 1979 Staflied en docent tekenen en kunst- en cultuurgeschiedenis Pedagogische Academie Mariënborg te 's-Hertogenbosch
- 1970 – 1973 Docent tekenen en kunstgeschiedenis voortgezet onderwijs in Oss, Tilburg, 's-Hertogenbosch en Utrecht

Overig (sinds 2007; meer op aanvraag):

- 2012 – heden Voorzitter Strategisch Beraad Kunstvakken, Utrecht
- 2012 – heden Lid Adviesraad Beeldende Kunst en Vormgeving en Educatie, HKU, Utrecht
- 2010 – 2012 Voorzitter redactieteam Kennisbasis Beeldende Kunst & Vormgeving in opdracht HBO-raad
- 2010 Voorzitter visitatiecommissie (NVAO) Hoger Instituut voor Schone Kunsten te Gent, België
- 2010 – heden Beroepenveldcommissie Willem de Kooningacademie en Master Kunsteducatie te Rotterdam
- 2009 – heden Voorzitter stichtingsbestuur Kunstzone, het Nederlands vakblad voor docenten in de kunstvakken
- 2007 – 2012 Vicevoorzitter Raad van toezicht UCK (Utrechts Centrum voor de Kunsten)
- 2007 Voorzitter Visitatiecommissies voor de (docenten)opleidingen beeldende kunst en vormgeving in Zwolle (ArtEZ), Rotterdam (Willem de Kooning Academie) en Maastricht (Hogeschool Zuyd) (NVAO)

Publicaties (2012; meer op aanvraag):

- H. Fens (samensteller/redacteur); ... P. Hagens & C. Manders, De Academie van de toekomst - Fontys Hogeschool voor de Kunsten
- P. Hagens (redacteur); M. Brouns, T. Groenendijk; M. van Tilburg; E. Veldpape, *Kennisbasis Docent Beeldende Kunst en Vormgeving*
- L. Kampman; V. Meewis; P. Hagens; J. Ensink, *Jongvolwassenen en cultuur(beleid): een inventariserende literatuurstudie* - Cultuurnetwerk Nederland
- T. Ijdens; ... [et al.]; M. van Hoorn & P. Hagens, *Cultuureducatie: een kwestie van onderwijskwaliteit* - Cultuurnetwerk Nederland
- P. Hagens; ... [et al.], *Kunst is zien, horen, voelen en doen* - Cultuurnetwerk Nederland]

Mevrouw prof. dr. H. Maassen van den Brink

Henriëtte Maassen van den Brink is hoogleraar Economie (Onderwijs-en Arbeidseconomie) aan de Faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Universiteit van Amsterdam en hoogleraar Evidence Based Education aan de Universiteit Maastricht. Zij studeerde cum laude af in de psychologie en promoveerde in 1994 cum laude in de economie aan de Universiteit van Amsterdam. Met name op het gebied van onderwijsrendementen en innovatie heeft mevrouw Maassen van den Brink inzicht in de internationale en nationale ontwikkelingen. Daarover heeft zij zowel nationaal als internationaal gepubliceerd. Zij is lid van de Review Commissie (Cie Vugt) van het Ministerie van OCW dat alle HBO en WO instellingen beoordeeld op het uitvoeren van de prestatieafspraken inzake rendement, uitval, kwaliteit, etcetera.. Daarnaast is zij de nationale expert voor Nederland in het kader van AHELO (Assesment Higher Education Learning Outcomes, OECD)). Zij is lid van meerdere Raden van Toezicht waaronder lid Raad van Toezicht bij Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en voorzitter van de Raad van Toezicht van CITO. Tot en met 2010 was zij 9 jaar lid van Raad van Toezicht van Rijksacademie voor Beeldende Kunsten en is via de adviesraad betrokken bij de ontwikkelingen van de RABK. Zij is lid van de Onderwijscommissie en van de Valorisatie Commissie van de KNAW. Zij was tot voor kort de voorzitter van het gebiedsbestuur Maatschappij en Gedragwetenschappen van NWO. Zij heeft regelmatig deel genomen aan visitatiepanels van de NVAO.

Zij was tevens 'visiting professor' aan Stanford University, Cornell University en de European University Institute en zij ontving verschillende grootschalige onderzoeksubsidies van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek. Zij is columnist bij diverse dag- en weekbladen. Voor deze visitatie heeft mevrouw Maassen van den Brink onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1994 PhD Economie - Universiteit van Amsterdam (cum laude)
1988 MSc Sociale Psychologie - Universiteit van Amsterdam (cum laude)

Werkervaring:

2008 – heden Hoogleraar Evidence Based Onderwijs - Universiteit Maastricht
2008 – heden Wetenschappelijk coördinator - Interuniversitair Top Institute for Evidence Based Education Research (TIER/NOW/OCW)
1999 – heden Hoogleraar Onderwijs en Arbeidseconomie - Universiteit van Amsterdam
1996 – 1999 Hoogleraar Economie en Management - Universiteit van Wageningen

Overig (meer op aanvraag):

2013 – heden Voorzitter Raad van Toezicht - CITO
2012 – heden Lid Reviewcommissie Hoger Onderwijs "Profileringbeposting"
2012 – heden Lid Economic Board - Metropoolregio Amsterdam (portefeuille Human Capital)
2011 – heden Lid Commissie hoger onderwijs - KNAW
2009 – heden Lid beoordelingscommissie - RAAK/PROO
2009 – 2013 Bestuurslid - Rathenau Instituut
2009 – 2011 Panellid Onderwijsagenda - Volkskrant
2008 – heden Lid Raad van Toezicht - Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
2008 – heden Acting member of the Senate – Universiteit van Amsterdam
2008 – heden Leadpartner Urban Research and Practice - Nices Institute
2008 – 2010 Lid Netwerk Onderwijs Innovatie - Ministerie OCW
2007 – heden Lid Wetenschappelijke Adviesraad - St. Gak (SIG)
2006 – heden Voorzitter – Valorisatiecommissie, Evaluating Research in Context (ERIC) (KNAW, NWO, VSNU, QANU, OCW, HBO-Raad, Rathenau Instituut)
2006 – 2012 Voorzitter - MaGW Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
2006 – 2008 Voorzitter commissie Werken en Leren - Ministerie van OCW en SoZaWe
2001 – 2010 Lid Raad van Toezicht - Rijksacademie voor Beeldende Kunsten
2001 – 2008 Kroonlid - Onderwijsraad
1996 – heden Wetenschappelijk programmadirecteur – SCHOLAR en TIER, Universiteit van Amsterdam

Publicaties zie www.tierweb.nl

Mevrouw E. Veldman Gerssen

Mevrouw Veldman Gerssen is ingezet als studentlid. Zij volgt de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vorming aan NHL Hogeschool, waar zij lid is van de opleidingscommissie. Mevrouw Veldman Gerssen is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein.

Voor deze visitatie is mevrouw Veldman Gerssen aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2012 – heden Docent Beeldende Kunst en Vorming - NHL Hogeschool
1981 – 1985 Mdgo - Activiteiten Begeleiding
1977 – 1981 Mavo - Christelijke Scholengemeenschap te Emmeloord

Werkervaring:

2005 – 2009 Gastouder
2001 – heden Administratie Darijef Holding BV
1998 – 2005 Flokstra Creatief Centrum Groningen
1997 – 2001 Klassenassistent Handvaardigheid - Basisschool Het Anker Zuidhorn
1986 – 1990 Opzetten en administratie - Stichting Kringloopbedrijf Heino
1985 – 1986 Jeugdwerk en cursussen - Stichting Sociaal Cultureel Werk Heino

Mevrouw drs. J.G.A. Smid NQA-auditor

Mevrouw Smid is ingezet als NQA-auditor. Zij heeft veel ervaring met visitaties in het hoger onderwijs. Ook beschikt zij door haar werkervaring als adviseur over ruime kennis van het onderwijsveld en ontwikkelingen die daar spelen. Mevrouw Smid heeft in het najaar van 2010 deelgenomen aan de training van de NVAO en de intervisie in 2012. Zij is gecertificeerd secretaris.

Opleiding:

1998 – 2001 Universiteit Twente, Bestuurskunde, Organisatie en Financieel Management
1994 – 1998 Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, Overheidsmanagement

Werkervaring:

2013 – heden NQA, senior auditor en adviseur
2007 – 2012 IS-Advies, zelfstandig adviseur voor profit en non-profit organisaties (onderwijs en bedrijfsvoering)
2001 – 2007 Capgemini Nederland B.V., senior consultant Public
2000 – 2001 Ernst & Young, organisatieadviseur Rijksoverheid & Onderwijs
1998 – 2000 Universiteit Twente, student-assistent beleidsadvies Centrum Onderzoek Gezondheidszorg

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Dag 1 - DONDERDAG 4 juli 2013 - lokaal LS132 en 030

- 09.00-09.10u Gezamenlijk ontvangst 3 panels en welkomstwoord door Niek Bisscheroux – faculteitsdirecteur - in het auditorium
Afdelingscoördinatoren:
- *DBKV – Marloes Brouns*
 - *AUT – Erik de Jong*
 - *VORM – Josef Bischofs, Lotte Martens, Chequita Nahar en Theo Derksen*
- 09.10-09.30u Elevator pitch in lokaal LS132
Marloes Brouns
- 09.30-10.30u Intern paneloverleg
- 10.30-11.00u Rondleiding algemeen
Marloes Brouns
- 11.00-11.30u Rondleiding tentoonstelling
Marloes Brouns
- 11.30-12.30u Intern paneloverleg
12.30-13.15u Lunch & intern paneloverleg
13.15-15.00u Intern paneloverleg (incl. extra bezoek tentoonstelling)
- 15.00-15.30u Spreekuur
- 15.30-16.00u Intern paneloverleg
- 16.00-16.45u Gesprek begeleiders en beoordelaars van 4 geselecteerde afgestudeerden
Afstudeerbegeleiders vanuit ABKM:
- *Anne Bruggenkamp (afstudeerbegeleider scripties en onderzoeken Kunst-en Cultuureducatie)*
 - *Marloes Brouns (afstudeerbegeleider scripties en onderzoeken Kunst-en Cultuureducatie)*
 - *Mak Camps (afstudeerbegeleider tekenen/schilderen)*
 - *Ri-Jeanne Cuppens (afstudeerbegeleider plastische vormgeving)*
 - *Haik Dijkhuis. (afstudeerbegeleider grafische/illustratieve vormgeving)*
- Externe deskundigen:*
- *Verena Reijnders – docent multimedia design Gilde Opleidingen Roermond*
 - *Arjen van Proojien – docent tekenen en kunstgeschiedenis, CKV en KCV Bonnefantencollege Maastricht / docent kunstgeschiedenis Hovo Limburg / docent kunsteducatie SOM Kerkrade / moduledocent kunstgeschiedenis Kunstacademie Tongeren / beeldend kunstenaar*
 - *Tamara Beij – docent beeld en vorming in kunstvakken algemeen VWO, SG Groenewald Stein*
- 16.45-17.00u Intern paneloverleg

- 17.00-17.45u Gesprek 4 geselecteerde afgestudeerden en vierdejaarsstudenten
Alumni:
Jeroen Wagemans, 0811815, afgestudeerd 6-7-2012
Saskia Mouchart, 0701025, afgestudeerd 6-7-2012
Lizet Peeters, 0827738, afgestudeerd 6-7-2012 (afwezig, is met vakantie)
Kristel Timmermans, 0732265, afgestudeerd 6-7-2012
- Vierdejaarsstudenten:*
Nancy Janssen (profiel KCE), 0907650, vooropleiding: Sint Lucas Boxtel, specialist decoratie en restauratie.
Alexandra Hoesen (profiel BEE), 0935492, vooropleiding: Charlemagne College Landgraaf, HAVO Natuur en Gezondheid
Annick Vleugels (profiel KPD), 0905771, vooropleiding: St. Lucas Boxtel, ruimtelijke presentatie en communicatie / stand-winkel en vormgeving.
Lisa van de Waterlaat (Kopstudie), 0722006, vooropleiding: Zuyd Hogeschool, ABKM, Bachelor Vormgeving – Product
- 17.45-18.30u Intern paneloverleg

Dag 2 - VRIJDAG 5 juli 2013 - lokaal LS132 en 030

- 08.30-10.00u Intern paneloverleg
- 10.00-10.45u Eerste gesprek opleidingsmanagement
Marloes Brouns en Niek Bisscheroux
- 11.00-11.45u Studenten 1^e/2^e/3^e jaars
Naam student jaar 1: Alex Niemeijer, 1223860, vooropleiding: Bilingual diploma, International Bacculaureaat, Eerden.
Naam student jaar 1 Tatjana Schepelew, 1212656, vooropleiding: buitenlandse vooropleiding
Naam student jaar 2: Andrea Beckers, 1107879, vooropleiding: Bonnefantencollege Maastricht, HAVO profiel Economie en Maatschappij / Cultuur en Maatschappij
Naam student jaar 2: Amber Tillij, 1031961, vooropleiding: Bonnefantencollege Maastricht HAVO Natuur en Techniek / Natuur en Gezondheid
Naam student jaar 3: Frauke Wonnink, 1021826, vooropleiding: De Waerdenborch Scholengemeenschap voor Atheneum HAVO MAVO VBO Holten, HAVO Cultuur en Maatschappij
Naam student jaar 3: Etiënne Gorissen, 1012495, vooropleiding: Leeuwenborgh Maastricht, onderwijsassistent
- 11.45-12.30u Lunch & intern paneloverleg
- 12.30-13.15u Blok Borging Examencie en opleidingscie
Marloes Brouns, afdelingscoördinator / lid Opleidingscommissie
Anne Bruggenkamp, voorzitter ExCie
Jos Gelissen, lid ExCie
Naam docentlid opleidingscommissie: Haik Dijkhuis
Naam studentlid opleidingscommissie: Nancy Janssen, 0907650, vooropleiding: Sint Lucas Boxtel, specialist decoratie en restauratie.
- 13.30-14.15u Gesprek met docenten (inhoud en randvoorwaarden).
Anne Bruggenkamp, afstudeercoördinatie (KCE), SLB'er leerjaar 3 en 4 (periode 12 t/m 14) (KCE), coördinator propedeuse, lid lectoraat AOK.
Marloes Brouns, coördinator opleiding DBKV, afstudeercoördinatie (KPD), SLB'er leerjaar 2, 3 en 4 (periode 12 t/m 14 (KPD) en minor Jeugdcultuur 1 en 2), theorie docent KPD.
Haik Dijkhuis, afstudeercoördinatie (BEE), stagecoördinatie (profielstage), SLB'er leerjaar 3 en 4 (Utopia en periode 12 t/m 14 (BEE).
Ida Guinee, theorie docent Onderwijskunde, leerjaar 2 en 3
Mak Camps, SLB'er leerjaar 3 periode 11 Theater BK&V, praktijkvakdocent leerjaar 2,3,4
Jos Laugs, docent product vormgeving, leerjaar 1,2,3,4
Jiska Stoot, docentbegeleider startbekwaamheidsdossier, leerjaar 2,3,4
Vera Kardaun, stagecoördinatie (onderwijsstage). SLB'er leerjaar 2 periode 7, theorie docent Vakdidactiek leerjaar 2 en 3
Ton Slits, Interfacultair onderwijs, leerjaar 3 (interdisciplinair programma in samenwerking met conservatorium en toneelacademie. Theorie (kunst algemeen), actualiteit (gastcolleges) en praktijk (studiereis)
- 14.30-15.00u Eventuele extra gesprekken
- 15.00-15.45u Intern paneloverleg
- 16.30-17.00u Tweede gesprek opleidingsmanagement
Marloes Brouns en Niek Bisscheroux
- 17.00-17.15u Terugkoppeling

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

OVERZICHT TER INZAGE GELEGDE DOCUMENTEN

<i>Nr</i>	<i>Document</i>
1	Representatieve selectie van het studiemateriaal
2	Verslagen werkveldcommissie
3	Regeling opleidingscommissies Zuyd
4	Samenstelling opleidingscommissies ABKM
5	Verslagen opleidingscommissie, gecombineerd met afdelingsverslagen
6	PR-materiaal / artikelen in separate mappen
7	Selectie van aangenomen / afgewezen aspirant-studenten 2013-2014 Concept toelatingsformulier 2014/2015 – separate Propedeuse DBKV
8	Informatiebrochure ABKM
9	Voorbeeld overgangsverslagen 2012-2013 van propedeuse naar hoofdfase
10	Verslagen functioneringsgesprekken / scholingsplannen – 2 voorbeelden Jaartaakplaten personeel ABKM 2012/2013
11	Voorzieningenplan
12	Beleidsplan DBKV SLB / 1 voorbeeld SLB-verslag uit Osiris
13	Student- en docentevaluaties (enquêtes, studenttevredenheidsonderzoeken, gesprekken etc.) incl. analyses en verbeteracties
14	NSE 2012 incl. analyse door Beleidsmedewerker CvB / NSE 2013 / Keuzegids 2013
15	IMR Dashboard, faculteit ABKM, 3 april 2012
16	Representatieve selectie van toetsopgaven, werkstukken, opdrachten, beroepsproducten etc.
17	Regeling examencommissies Zuyd
18	Regeling examencommissies: Uitvoering ABKM
19	Samenstelling examencommissies ABKM
20	Verslagen examencommissie
21	Onderzoek naar competenties cultureel ondernemerschap door Drs. H.M.J. Melkert Competenties cultureel ondernemerschap – vastgesteld in KUO (KUnstOverleg – overleg tussen alle kunstfaculteiten Zuyd Maastricht)
22	Verslagen landelijk overleg
23	Afstudeerproducten incl. beoordelingsformulieren 2011/2012
24	Afstudeerproducten incl. beoordelingsformulieren 2012/2013
25	Prints van alle geüploade documenten
26	Prints van alle voetnootdocumenten van de kritische reflectie
27	Prints van alle voetnootdocumenten van het onderwijsbeleidsplan

LIJST VOETNOOTDOCUMENTEN KRITISCHE REFLECTIE OPLEIDING DOCENT BEELDENE KUNST EN VORMGEVING

<i>Nr</i>	<i>Document</i>
V10	Personele Kaders ABKM 2008-2013
V11	Academbreed Onderwijsbeleid 2012-2013
V13	Kunstonderwijs van de 21 ^e eeuw
V14a	Focus op Toptalent, sectorplan HBO-kunstonderwijs 2012-2016
V14b	Focus op Toptalent, plan van aanpak bij sectorplan HBO-kunstonderwijs 2012-2016
V15	AFM Talentontwikkeling in een innovatieve omgeving
V16a	On Interdisciplinarity, Interdisciplinary Arts in an International Environment
V16b	De levende Spiegel, kunst in de wereld. Beleidsplan Jan van Eyck Academie 2013-2016

V18	Sectorplan Kunstonderwijs Zuid
V21	Opleidingsprofiel Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
V22a	Kennisbasis Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
V22b	Samenvattend verslag van het panelgesprek ter validering van het competentieprofiel DBKV
V23	Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel
V24	Wet BIO
V25	Competenties Cultureel Ondernemerschap
V26	Competentiegids DBKV
V27	Onderwijsbeleidsdocument DBKV
V29	Voetnootdocument V27
V30	Voetnootdocument V11
V31	Onderscheiden, verbinden en vernieuwen. De toekomst van het kunstonderwijs.
V32	Kwaliteit als opdracht, HBO-raad
V34	Voetnootdocument V27
V35a	Notulen 01 werkveldcommissie 2011-2012
V35b	Notulen 02 werkveldcommissie 2011-2012
V35c	Notulen 01 WVCIE OCIE en Onderwijsteam 2012-2013
V35d	Verslag activiteiten werkveldcommissie DBKV collegejaar 2012-februari 2013
V36	Voetnootdocument V26
V37	Analyse visitatierapporten Kunstvakopleidingen, NVAO
V38	Voetnootdocument V11
V40	Competentiematrix Propedeuse en Hoofdphase DBKV
V41	Onderwijsbeleidsdocument 2012-2013 KOP-studie en Upgrade
V43	Kritische reflectie ten behoeve van de instellingstoets, Zuyd Hogeschool
V45	Voetnootdocument V43
V46	Format Strategisch Personeelsplan 2012-2013
V47	Strategisch Personeelsplan ABKM 2009-2013
V48	Voetnootdocument V10
V49a	Voetnootdocument V47
V49b	Voetnootdocument V10
V50	Voetnootdocument V10
V53	Gastdocenten ABKM 2011-2012
V57	Studieloopbaanbegeleiding DBKV-ABKM 2012-2013
V58	Voetnootdocument V11
V59a	Kwaliteit(s)zorg voor ons allen, Zuyd Hogeschool
V59b	Voetnootdocument V43
V60	Kwaliteitscultuur, Kwaliteitszorg Bacheloropleidingen ABKM 2008 – 2013
V61	IMR, Dashboard
V62	Voetnootdocument V61
V63	Jaarverslag ABKM 2011-2012
V64	Voetnootdocument V61
V65	Kerstbrief 2011
V66a	Voetnootdocument V11
V66b	OER DBKV 2012-2013
V67	Voetnootdocument V11
V68	Voetnootdocument V27
V74 tm V82	Voetnootdocument V21
V83	Voetnootdocument V26

**LIJST VOETNOOTDOCUMENTEN ONDERWIJSBELEIDSDOCUMENT
OPLEIDING DBKV**

<i>Nr</i>	<i>Document</i>
V1a	On Interdisciplinary, Interdisciplinary Arts in an International Environment.
V1b	De levende spiegel, kunst in de wereld, Beleidsplan Jan van Eyck Academie 2013 – 2016.
V3	Regeling onderwijsbevoegdheden beeldende vakken en muziek, OCW, juni 02
V6	ABKM, Richtlijnen voor Onderwijsbeleid, januari 2013, paragraaf 3
V7	Adviesrapport voor een sectorplan kunstonderwijs van de commissie Dijkgraaf: Onderscheiden, verbinden en vernieuwen. De toekomst van het kunstonderwijs. Mei 2010.
V9	HBO-Raad, kwaliteit als opdracht, augustus 2009
V10	Kennisbasis Beeldende Kunst & Vormgeving, Lerarenopleidingen Beeldende Kunst en Vormgeving, gevalideerde versie januari 2012.
V11	Competentiekaart DBKV 2012.
V12	Gids beroepspraktijkvorming/onderwijsstages, versie 2012-2013.
V22	Zie voetnoot V11.
V24	Studieloopbaanbegeleiding DBKV
V32	Notitie Cultureel ondernemerschap in het Kunstvakonderwijs, HSZuyd – 2010.

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

0701025
0827738
0732265
0811815
0850667
0637750
1055658
1117300
935492
907650
931950
1063812
905771
1262661
722006

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de ~~visitatie~~ van de opleiding:

Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

Instelling: Zuyd Hogeschool

Visitatiedata: 4 en 5 juli 2013

Ondergetekende: ... *N.H.G. Brichesma*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: ... *Directeur*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de ~~visitatie~~ van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het ~~visitatie~~panel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'N.H.G. Brichesma'.

Datum:

30 mei 2013